

Kestävän matkailun alueellinen kehittämissuunnitelma 2025-2030

Visit Tampere Oy

Päivitys 03/2026

Sisällys

Kestävän matkailun alueellinen kehittämissuunnitelma	1
1. Suunnitelman tausta ja tarkoitus	4
2. Agenda 2030 -toimintaohjelma kestävän matkailun kehityksen perustana	5
3. Visit Tampere - Ekokompassi-sertifioitu toimija	7
4. Destinaation maantieteellinen rajaus	7
5. Destinaation yritysverkosto STF-ohjelmassa	8
Toimenpiteet destinaation STF-verkoston kasvattamiseksi	8
6. Yhteistyö ja kehittämistyön hallinnointi	10
Kestävän matkailun ydinryhmä	10
Osaamisen kasvattaminen	10
Sidosryhmäyhteistyö ja viestintä	11
Paikallisten osallisuus	12
Tärkeimpiä toimenpiteitä ja yhteistyötä	13
7. Vierailijakokemuksen kehittäminen ja kestävä matkailua edistävä tuotekehitys	13
Järvi- ja luontomatkailun tiekartta ohjaa luontomatkailupalvelujen kehitystä	14
Laadullinen tutkimus matkailijakokemuksesta kehitystyön tukena	14
Turvallinen vierailu Tampereella	15
8. Matkailun vaikutukset luontoon, kulttuuriin ja ympäristöön	16
Saunapääkaupunki vastuullisuuden veturina	16
Urbaani järvi- ja luontomatkailukohde – luonnon hyvän tilan vaaliminen menestyksen edellytyksenä	16
Uudistava matkailu kestävän palvelukehityksen ja uuden liiketoiminnan mahdollisuutena	17
9. Vastuullisuusmarkkinointi ja viestintä matkailijoille	18
10. Infrastruktuurin kestävyys ja kehittäminen	20
11. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillitseminen	22
Tavoitteet suhteessa EU:n viherpesudirektiiviin	22
Matkailuala kaupungin ilmastotyön eturintamassa	23
Urban Climate Leaders -verkosto suunnannäyttäjänä	24
Climate Neutral Destinations – resursseja ja kansainvälistä yhteistyötä	25
12. Matkailijan kestävän liikkumisen edistäminen	25
Toimenpiteet ja yhteistyötahot	27

13. Taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys	27
Taloudellinen kannattavuus ja matkailun aluetaloudellisten vaikutusten vahvistaminen	27
Yhdenvertainen matkailukohde	28
Toimenpiteitä ja yhteistyötahoja	29
14. Kulttuurisen kestävyuden turvaaminen	29
15. Tarvittavat rahalliset ja henkilöresurssit	30
16. Mittarit ja indikaattorit.....	31
Mittaroinnin kehittäminen	32
17. Suunnitelmatyö ja tekijät	33

1. Suunnitelman tausta ja tarkoitus

Tämä suunnitelma on laadittu ohjaamaan Visit Tampereen työtä kestävä matkailun kehittämiseksi destinaatiotasolla. **Suunnitelma tarkentaa Tampereen matkailustrategian 2025–2030 määrittämiä kehityslinjoja ja tärkeimpiä päämääriä konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.** Matkailustrategiassa kestävyys on läpileikkaavana teemana ja lisäksi kestävä ja älykäs kaupunkikohde sekä kestävä saavutettavuus ovat omina strategisina painopisteinä.

Visit Tampereen vuotuista matkailun markkinointi- ja kehitystyötä määrittää Tampereen kaupungin Vetovoima ja edunvalvonta -yksikön kanssa laadittava palvelusopimus. Sustainable Travel Finland -ohjelman edistäminen ja hyödyntäminen on yksi palvelusopimuksen keskeisistä toimintalinjoista. Tämä kehityssuunnitelma toimii osaltaan myös palvelusopimuksen toteutussuunnitelmana. Vuositason toimenpiteitä tarkastellaan, valikoidaan ja priorisoidaan palvelusopimuksen perusteella käytössä olevan budjetin mukaan. Yhteistyö kaupunkiorganisaation eri yksiköiden kanssa, etenkin vetovoima- ja edunvalvonta- sekä strategiayksikön, tapahtumapalveluiden, kulttuurin palveluryhmän ja elämystalouden kehitysohjelman kanssa on merkittävässä roolissa matkailun kestävyystyössä ja tämän suunnitelman toteutuksessa.

Visit Tampere on sitoutunut [Visit Finlandin kestävä matkailun periaatteisiin](#), niiden mukaisen kestävyystyön toteuttamiseen ja Sustainable Travel Finland -ohjelman edistämiseen alueellaan. Visit Finland on tärkein vastuullisuustyön valtakunnallinen sidosryhmä ja yhteistyötaho STF-ohjelman destinaatioverkoston kanssa.

Visit Tampereen kestävä matkailun kehityssuunnitelma ja kestävyystyö pohjautuvat seuraaviin dokumentteihin ja sitoumuksiin:

1. Tampereen Matkailustrategia 2025-2030
 - Matkailun kehittämisen päälinjat ja painopisteet
2. [Tampereen kaupungin ilmastotiekartta](#)
 - Määrittelee kaupungin ilmastotavoitteet ja toimenpiteet – Visit Tampere osana kaupunkikonsernia on kirjannut tiekarttaan oman ilmastotyön tärkeimmät askeleet Climate Action Planin pohjalta
3. [Tampereen seutu hiilineutraali matkailukohde 2030 - Kestävä matkailun alueellinen tiekartta](#)
 - 2022 tammikuussa julkaistu Visit Tampereen ilmastotyön vision, päätavoitteen ja toiminnan painopisteet linjannut tiekartta
4. [Glasgow Declaration ja Visit Tampereen Climate Action Plan 2024-2025](#)
 - Allekirjoitimme sitoumuksen kesällä 2022, päivitimme ilmastotoimintasuunnitelman ja raportoimme edistymisen vuosittain
5. [Global Destination Sustainability Index](#)
 - Kaupunkidestinaatioiden kestävyystyötä vertaava kansainvälinen indeksi. Raportoimme yhteistyössä kaupungin kanssa vuosittain. Indeksiin kuuluu 77 kriteeriä, jotka perustuvat YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin sekä GSTC:n destinaatiokriteereihin.

- Tampereen sijoitus vuonna 2024 kokonaispisteissä 23., ympäristösegmentissä 3. parhaan joukossa
- 6. [Tampereen järvi- ja luontomatkailun tiekartta 2022-2026](#)
 - Osana Tampereen kaupungin elämystalouden kehitysohjelmaa laadittu kestävää järvi- ja luontomatkailun kehitystä ohjaava suunnitelma – luonnon hyvän tilan säilyttäminen tärkeä läpileikkaava tavoite

2. Agenda 2030 -toimintaohjelma kestävän matkailun kehityksen perustana

[Kestävä kehitys](#) otetaan huomioon Tampereen toiminnassa ja päätöksenteossa, ja se on kaupungin strategiaa ja johtamista läpileikkaava teema. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä hyvinvoinnin turvaamiseen ympäristölle kestävällä tavalla. Tampereen kaupunkikonserni edistää Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteita, ja ne ovat viitoittaneet Tampereen Tekemisen kaupunki -strategian valmistelua.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteista Visit Tampere keskittyy ensisijaisesti seuraaviin:

Eriarvoisuuden vähentäminen

Tampereen tulee olla turvallinen asuinpaikka ja matkakohde kaikille ihmisille alkuperästä, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai uskonnosta riippumatta. Tampereen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä ohjaa kaupungin toiminnallinen [tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#). Visit Tampere pyrkii aktiivisesti kasvattamaan yritysten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamista. Viestinnässä on otettu huomioon eri vähemmistöjen edustajat mm. erillisillä sivuilla, jotta jokainen on tervetullut Tampereelle sellaisena kuin on.

Visit Tampere on myös osa [We Speak Gay](#) -yhteisöä, jonka tarkoitus on lisätä sateenkaariviestintää suomalaisessa matkailussa. Pyrimme nostamaan sosiaaliseen vastuullisuuteen panostavia yrityksiä ja toimijoita markkinoinnissamme ja viestinnässä. Lisäksi digitaalisen saavutettavuuden ja inklusiivisuuden edistäminen kaikille ihmisryhmille on osa Visit Tampereen strategiaa.

Vastuullista kuluttamista:

Visit Tampere edistää vastuullista kuluttamista sekä viestinnän ja markkinoinnin että liiketoiminnan ja palveluiden kehittämisen kautta. Visit Tampereen verkkosivut tuovat esille matkailun ja elämystalouden vastuullisia yrityksiä ja toimijoita, auttaen asukkaita ja matkailijoita tekemään vastuullisempia valintoja. Tarjoamme kumppaniverkostollemme koulutusta, tietoa ja työkaluja kestävämpien palveluiden, liiketoiminnan ja markkinoinnin kehittämiseen. Omassa toiminnassamme olemme sitoutuneet vastuullisuuteen ja ympäristövaikutusten minimointiin ympäristö- ja vastuullisuusohjelmamme mukaisesti. Tampereen kaupunki on sitoutunut vastuullisempiin valintoihin ja myös valittu Suomen ensimmäiseksi [Reilun Kaupan Kaupungiksi](#) v. 2008. Arvonimen myötä kaupunki on

sitoutunut vastuullisiin hankintoihin ja kehottaa koko kaupunkia reiluihin valintoihin.

Lisäksi teemme monipuolista palvelukehitystä yhdessä yritysverkoston kanssa. Saunapalveluiden lisääminen, kestävä liikkuminen sekä järvi- ja luontomatkailun kehitys ovat tässä merkittäviä teemoja. Esimerkkejä palveluista ovat Outdoor Express - luontosukkulabussi, Bike & Boat -palvelujen ja pyörämatkailun kehitys yhdessä Tampereen kaupungin tytäryhtiöihin kuuluvan Ekokumppanit Oy:n kanssa.

Ilmastotekoja:

Tampereen kaupungin tavoite on olla ilmastoneutraali vuoteen 2030 mennessä. Visit Tampere tukee toiminnallaan tämän saavuttamista vieden matkailualaa kohti samaa päämäärää. Visit Tampere on allekirjoittanut [Glasgow Declaration](#) -ilmastositoumuksen, joka edistää kansainvälistä yhteistyötä hiilineutraalin matkailun saavuttamiseksi. Tavoite on olla aktiivinen ilmatoratkaisujen edistäjä ja pyrkiä kehittämään ilmastoviisasta, kestävää sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuvaa liiketoimintaa ja palveluja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tarkemmat toimenpiteet on kirjattu Tampereen kaupungin ilmastotiekarttaan sekä Visit Tampereen Climate Action Planiin.

Yhteistyö ja kumppanuus:

Visit Tampere tekee aktiivista yhteistyötä niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti kumppanuuksien, verkostojen ja kehityshankkeiden kautta. Yhteistyö ja kumppanuudet ovat olennainen osa Visit Tampereen perustoimintaa matkailun alueorganisaationa ja avainroolissa myös kestävä matkailun kehityksessä. Visit Tampere on mukana lukuisissa kestävyystyötä edistävässä projekteissa, verkostoissa ja ohjelmissa, joista tärkein on Sustainable Travel Finland. Yhteistyöllä pyritään kasvattamaan omaa sekä kumppaneiden osaamista ja tietotasoa, parantamaan viestintää ja markkinointia sekä lisäämään kestävä palvelutarjontaa matkailijoille. Kumppaniverkoston sitouttamisella pyritään varmistamaan pitkäjänteinen työ kestävä matkailun kehityksessä. Tavoitteena on vahvistaa Tampereen asemaa yhtenä maailman vastuullisimmista matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupungeista, mikä lisää koko alueen elinvoimaa ja sosioekonomista kestävyttä.

Lisäksi toimintamme edistää mm. seuraavien kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista:

Kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja:

Tampereella halutaan panostaa kestäväan kasvuun ja uusiin innovatiivisiin ratkaisuihin ympäristöä kuormittamatta. Visit Tampere kehittää tiedolla johtamisen työkaluja yhdessä yritysten kanssa ja pyrkii parantamaan pienten yritysten asemaa ja mahdollisuuksia sekä niiden digiosaamista ja -valmiutta. Liiketoiminnassa ja päätöksenteossa hyödynnetään tietoa, teknologiaa ja tekoälyä sekä resursseja eri toimijoiden välillä. Visit Tampereen tavoitteena on digitaalisten asiakaspolkujen optimointi sekä datapalveluiden kehitys ja hyödyntäminen. Kapasiteettia, kilpailukykyä ja myyntiratkaisuja pyritään kehittämään kestävästi. Visit Tampere on mukana [TaaS – Tourism as a Service](#) -projektissa, jonka tavoitteena on vauhdittaa matkailualan digitaalista ja vihreää kaksoissiirtymää, digipalvelujen kehitystä ja parantaa näitä edistävä strategista suunnittelua. Lisäksi Visit Tampere on sitoutunut kehittämään ekologisesti, sosiokulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä matkailuliiketoimintaa ja palvelutarjontaa.

Kestävät kaupungit ja yhteisöt:

Visit Tampereen toiminta tukee osaltaan kestävämmän kaupungin ja yhteisön rakentamista vahvistamalla aluetaloutta, edistämällä yritysten ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä ja toteuttamalla ilmastotyötä sekä kestävästi liikuttamista palvelukehitystä. Tampere on sitoutunut kestävästi matkailun edistämiseen, joka tukee paikallista ympäristöä ja yhteisöä pitkällä aikavälillä. Tampereen seudun matkailua kehitetään ottamalla asukkaat, talous ja ympäristö huomioon. Kaupungin erottuvuustekijöitä pyritään tuomaan esiin ja vahvistamaan matkailun alueellisia elinvoimavaikutuksia, samalla kuitenkin säilyttäen kaupungin identiteettiä ja omaleimaisuutta. Tavoitteena on tehdä Tampereesta ympärivuotinen matkakohde (sis. erilaiset tapahtumat, kongressit, kokoukset ja vapaa-ajan matkailun) ilman erityisiä sesonkeja.

3. Visit Tampere - Ekokompassi-sertifioitu toimija

Visit Tampereen oma Ekokompassi-sertifikaatti määrittää askeleet ja tavoitteet organisaation omaan kestävyystyöhön. Sertifikaatti saatiin vuonna 2021 ja uudelleenauditointiin 2024. Tavoite sen hakemisessa oli ymmärtää paremmin sertifiointin vaatimuksia yrityksille ja osaltaan pyrkiä johtamaan destinaation kestävyystyötä omalla esimerkillä.

Sertifiointin yhteydessä laadittu Visit Tampereen ympäristö- ja vastuullisuuspolitiikka on julkinen sitoumus ja sisältää vastuullisen toiminnan keskeiset linjaukset. Merkittävässä roolissa sertifikaatin edellyttämässä ympäristöohjelmassa on Visit Tampereen oman hiilijalanjäljen pienentäminen. Lisäksi siihen on kirjattu myös positiivista kestävyyskädenjälkeä edistävät tavoitteet, joista tärkein on STF-ohjelmaan sitoutuneiden yritysten määrän kasvattaminen.

4. Destinaation maantieteellinen raja

Destinaation maantieteellinen raja on Tampere. Visit Tampereen edistämät kehitystoimenpiteet ja Sustainable Travel Finland -ohjelmaan määrittämämme ensisijainen yritysverkosto keskittyvät Tampereen alueelle, koska Visit Tampereen matkailun kehitysrahoitus tulee Tampereen kaupungilta. STF-verkoston, valmennuksiin ja toimenpiteisiin ovat kuitenkin tästä riippumatta tervetulleita kaikki kestävästi matkailun kehittämisestä ja STF-polun aloittamisesta kiinnostuneet sekä polun jo aloittaneet ja merkin suorittaneet yritykset Pirkanmaan alueelta. Tavoite on, että näin voimme osaltamme palvella koko maakunnan kestävästi matkailun edelläkävijäyrityksiä ja tehdä heidän työtään näkyväksi Visit Tampereen viestinnän ja markkinoinnin avulla.

Teemme myös aktiivista yhteistyötä Pirkanmaan muiden kuntien kanssa STF-ohjelman edistämiseksi, järjestämämme valmennukset ovat avoimia kaikille ja pyrimme yhdessä hyödyntämään STF-ohjelmaa ja STF-merkkejä koko maakunnan kestävästi matkailun markkinoinnissa.

5. Destinaation yritysverkosto STF-ohjelmassa

Visit Tampere on rajannut STF-ohjelman ensisijaisen destinaation yritysverkoston seuraavien, STF-ohjelman ohjeita mukailevien kriteerien pohjalta:

- Yritys/organisaatio toimii Tampereen alueella ja kuuluu Visit Tampere Oy:n partneriverkostoon
- On suuntautunut myös kansainväliseen matkailuun ja markkinointiin tai on muulla tavoin tärkeä palvelu kansainvälisen matkailun näkökulmasta
- Yrityksen tai toimijan palvelu linkittyy johonkin seuraavista Tampereen matkailumarkkinoinnin teemoista:
 - o Maailman Saunapääkaupunki
 - o kestävä kaupunkikulttuuri ja elämykset
 - o järvet ja luontomatkailu

Tampereen matkailuyrityskentän laajuuden vuoksi ja toisaalta STF-ohjelman edistämisen joustavuuden varmistamiseksi yritysverkostoa ei ole koottu tekemään erillistä yhteistä päätöstä lähteä mukaan STF-ohjelmaan destinaationa. Ensisijaisen yritysverkoston rajaamisen tavoitteena on auttaa kohdistamaan Visit Tampereen kestävä matkailun kehittämisen resursseja tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Se ei kuitenkaan sulje mitään yritystä näiden toimenpiteiden ulkopuolelle. Jokainen STF-polun aloittanut, aloittamista harkitseva tai ylipäänsä oman toimintansa kestävyden parantamisesta kiinnostunut on tervetullut osallistumaan valmennuksiin oman tilanteensa mukaisesti. Tiedotamme yritysverkostoon ja STF-ohjelmaan liittyvistä asioista osana sidosryhmäviestintää ja tarpeen mukaan suoraan sähköpostitse.

Ensisijaisen STF-verkoston yritysmäärä on suunnitelman valmistumishetkellä 52. STF-merkin saaneet ja Visit Tampereen destinaation alle STF Hubissa liittyneet yritykset lisätään mukaan ensisijaiseen yritysverkostoon.

Toimenpiteet destinaation STF-verkoston kasvattamiseksi

Visit Tampere pyrkii jatkuvasti lisäämään STF-polulle lähtevien ja polun STF-merkkiin asti kulkevien yritysten määrää. Se on osa Visit Tampereen palvelusopimusta Tampereen kaupungin kanssa, ja STF-merkin saaneiden yritysten määrä on yksi palvelusopimuksen tärkeimmistä kestävä matkailun kehitystoimenpiteiden mittareista.

Toimenpiteisiin kuuluvat:

- Ohjelmasta ja sen hyödyistä viestiminen
 - o etenkin huomioiden kolmannen osapuolen auditoimien sertifikaattien tuoma luotettavuus ja toisaalta STF:n hyöty niiden helppossa markkinoinnissa matkailijoille yhteisen, matkailuun keskittyvän sateenvarjomerkin alla
- Vuotuiset STF-valmennukset alueen yrityksille:
 - o perusvalmennus polun aloittaville
 - o jatkovalmennukset yritysten kiinnostuksen mukaan
 - o laajimmin matkailutoimijoille soveltuvien sertifikaattien esittelyt

- Tuki ja neuvonta polulla oleville tarpeen mukaan – kestävän matkailun kehityspäällikkö vastaa ensisijaisesti tästä
- STF-merkin saaneiden yritysten nostaminen esiin destinaation markkinoinnissa, Visit Tampereen verkkosivuilla ja muilla kanavilla.
- Alennukset Visit Tampere Partners -verkoston jäsenmaksuista merkin suorittaneille

Alennukset kumppanuuden vuosimaksuista

Taloudellisena kannustimena pienimmille kumppaniyrityksille tarjoamme alennusta Visit Tampere Partners -verkoston jäsenmaksusta seuraavasti:

Liikevaihto	Vuosimaksu	Alennus-% 1. vuonna	Alennus euroina
alle 500 000 €	450 €	100 %	450 €
yli 500 000 €	850 €	50 %	425 €
yli 1 miljoona €	2 100 €	10 %	210 €
yli 3 miljoonaa €	2 800 €	0 %	0 €
yli 5 miljoonaa €	4 100 €	0 %	0 €
yli 7,5 miljoonaa €	6 500 €	0 %	0 €

Alennusprosentit alvittomien summien mukaiset

Auditoidun sertifiointin hankkiminen ja ylläpito on todettu haastavaksi prosessiksi sekä kustannusten että muiden sen edellyttämien resurssien osalta etenkin mikroyrityksille. Alennusten tavoitteena on mahdollistaa sertifiointi ja sitä kautta STF-merkin saaminen myös pienimmille toimijoille, joten tästä syystä alennukset painottuvat pienimmän liikevaihdon omaaville. Alennus on suurin sinä vuonna, jolloin yritys suorittaa merkin. Suuremmille toimijoille pyrimme tuottamaan muita hyötyjä etenkin markkinoinnin kautta.

Alennusprosentteja tarkastellaan vuosittain ja niihin voidaan tehdä muutoksia tarpeen mukaan.

Vastuullisuuden kehitystä vuotuisilla valmennuksilla

Kokeilemme vuoden aikana 2025 systemaattisemman, STF-ohjelman askeliin pohjautuvan valmennusohjelman ja kehityspolun tarjoamista yrityksille. Tavoite on tukea paremmin yritysten järjestelmällistä etenemistä vastuullisuuden kehittämisessä ja polulla STF-merkkiä kohti. Valmennusohjelmaa suunniteltiin syksyllä 2024 Sitowise Oy:n fasilitoimana yhteistyössä Tampereen kaupungin tapahtumapalveluiden, strategiayksikön, elämystalouden kehitysohjelman sekä Pirfestin kanssa. Sen tietopohjaksi Sitowise Oy toteutti sidosryhmäkyselyn yritysten kestävyysosaamisen kehitystarpeista. Valmennusohjelmaa kehitetään 2025 saatujen kokemusten pohjalta ja toteutetaan vuosittain sen jälkeen.

Toimialoista etenkin saunatoimijat sekä Tampereen museot pyritään saamaan laajasti mukaan STF-ohjelmaan. Saunat ovat lähtökohtaisesti sekä ekologisesti että sosiokulttuurisesti erittäin kestäviä matkailupalveluita ja Maailman Saunapääkaupunkina haluamme markkinoida niitä myös vastuullisuus

edellä entistä vaikuttavammin ja luotettavammin. Museot taas ovat tärkeimpiä matkailijoiden käyntikohteita ja vetovoimatekijöitä, toimivat monelta osin kestävästi jo nyt ja ovat siten tärkeitä saada mukaan STF-ohjelmaan. Ne ovat pääosin kaupungin alla toimivia organisaatioita, mikä mahdollistaa myös sertifikaattien hakemisen koordinoitussa yhteistyössä.

6. Yhteistyö ja kehittämistyön hallinnointi

Kestävän matkailun ydinryhmä

Kestävän matkailun kehittäminen, alueellinen viestintä ja markkinointi ovat Visit Tampereen päävastuulla Tampereen alueella.

Ydinryhmä on tästä syystä koottu Visit Tampereen henkilöstöstä, ja se edistää tämän suunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Ydinryhmään kuuluvat Visit Tampereen asiantuntijat ovat:

Matti Pollari, kestävän matkailun kehittämispäällikkö
Anna-Krista Sorvoja, kehitysjohtaja
Heli Jokela, markkinointi- ja viestintäjohtaja
Katariina Onnela, kumppanuuksien ja sidosryhmäviestinnän asiakkuusvastaava
Turo Leppänen, projektipäällikkö

Ryhmän yhteistyön koordinoinnista ja tämän suunnitelman edistämisestä päävastuussa on kestävän matkailun kehittämispäällikkö. Ydinryhmä tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin Vetovoima ja edunvalvonta - yksikön, kestävän kehityksen yksikön sekä tapahtumapalveluiden avainhenkilöiden kanssa.

Osaamisen kasvattaminen

Matkailualan toimijoiden ja myös oman henkilöstön vastuullisuusosaamisen ylläpito ja vahvistaminen on tärkeä osa Visit Tampereen toimintaa. STF-ohjelmaan kuuluvien valmennusmoduulien toteuttaminen alueellisesti Visit Finlandin akatemiavalmentajien vetämänä on tähän tärkein väline, jota täydennetään soveltuvien osin muilla valmennuksilla, erilaisilla tietoiskuilla ja webinaareilla. STF-perusvalmennukset ja muut tähän liittyvät tilaisuudet ovat ilmaisia ja kaikille avoimia alueellisen yhteistyön ja kestävän matkailun laajan edistämisen mahdollistamiseksi. Lisäksi tarjoamme STF-jatkovalmennuksia kohdennetummin polun aloittaneille ja STF-merkin jo saavuttaneille. Visit Tampere Partners -verkostolle tarkoitettu Howspace-työtila toimii materiaalipankkina kestävän matkailun kehittämiseen liittyvän tiedon jakamiseen kumppaniverkostolle ja uusien polun aloittavien tukena.

Ekokompassi-sertifikaatti velvoittaa huolehtimaan henkilöstön kestävyysosaamisesta. Kestävän matkailun kehityspäällikkö huolehtii henkilöstön perusosaamisen ylläpidosta ja sisäisestä vastuullisuuden viestinnästä ja kehityksestä. Lisäksi henkilöstö voi osallistua kaikkiin matkailutoimijoille suunnattuihin valmennuksiin, joiden sisällöt tukevat myös henkilöstön osaamisen kehitystä.

Helsingin kaupungin ja Demos Helsingin alun perin kehittämä ja Tampereelle monistettu Valitse vastuullisemmin -palvelu on Visit Tampereen tarjoama matalan kynnyksen työkalu alueen yrityksille

vastuullisuustyön tueksi. Palvelua tullaan jatkossa kehittämään ja muokkaamaan entistä selkeämmin yritysten lähtötilannekartoituksen ja vastuullisuuden kehittämistarpeiden tunnistamisen ja edistämisen välineeksi. Tavoite on, että palvelun avulla yritys voi tarkastella omaa toimintaansa vastuullisuuden eri osa-alueiden kautta ja että se tarjoaa ideoita ja syötteitä vastuullisuuden seuraaviin askeliin. Työkalun jatkuva päivittäminen on tärkeää, jotta se pysyy ajankohtaisena ja tukee yrityksiä vastuullisuuden kehittämisessä. Työkalulle on tunnistettu kehitystarpeita ja mahdollisuuksia mm. esteettömyyden ja sosiaalisen vastuullisuuden toimenpiteiden näkökulmasta.

Sidosryhmäyhteistyö ja viestintä

Visit Tampere koordinoi kestävän matkailun kehitystyötä osana perustehtäviään ja Tampereen kaupungin kanssa vuosittain solmittavan palvelusopimuksen mukaisesti. Kaupunki on tärkein sidosryhmämme sekä resursoinnin että konkreettisten toimenpiteiden ja viestinnän osalta. Tapahtumat ovat merkittävä osa matkailua ja matkailutuloja, joten kaupungin tapahtumapalvelut on kaupungin yksiköistä merkittävin yhteistyötaho. Toinen tärkeä on kulttuuripalvelut. Elämystalouden kehitysohjelmassa (2022-2025) on vastuullisuudelle oma työkokonaisuutensa, jonka kautta matkailun, tapahtuma- sekä kulttuurisektorin yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita on pyritty tiivistämään.

Edistämme toimijoiden yhteistyötä ja vastaamme myös kestävään matkailuun liittyvästä viestinnästä ja markkinoinnista destinaatitotasolla Tampereella. [Visit Tampere Partners](#) -verkosto on tärkein sidosryhmämme, toimijat yhteen kokoava verkosto ja yhteistyön sekä viestinnän väline. Verkostossa on jäseninä laajasti alueen yrityksiä matkailu- ja ravintola-alalta, tapahtumapuolelta sekä julkiselta sektorilta ja oppilaitoksista. Tampereen Kauppakamarin matkailu- ja tapahtumavaliokunta on toinen merkittävä sidosryhmä ja foorumi vuoropuheluun elinkeinon kanssa. Myös Pirkanmaan muut kunnat ja näiden matkailun kehittäjät ovat tärkeä sidosryhmä ja osa kumppaniverkosta.

Business Tampere ja kaupungin omistama kestävän elämäntavan edistäjä Ekokumppanit Oy ovat kestävän matkailun kehityksessä tärkeimpiä kumppaneita ja asiantuntijatahoja. Ekokumppanit tekee monipuolista konkreettista palvelukehitystä mm. järvi- ja luontomatkailun, retkeilyn ja pyörämatkailun saralla. Matkailualan opetusta alueella tarjoavat Tredu, jossa voi suorittaa matkailualan perustutkinnon, sekä TAMK TAMK osana ammatillista korkeakoulutustaan, palveluliiketoiminnan tutkinto-ohjelmaa (Restonomi AMK). TAMK käynnistää syksyllä 2025 uuden [Elämystalouden YAMK -tutkinto-ohjelman](#), jolla vahvistetaan monialaisesti elämysalojen ja elämystalouden kehittämisosaamista. Lisäksi Tampereen yliopistolla on avattu syksyllä 2024 elämystalouden työelämäprofessori, joka avaa uusia yhteistyömahdollisuuksia ja synergiaa elämystalouden eri sektoreiden kanssa.

Yhteistyö oppilaitosten kanssa on monin tavoin tärkeää kestävän matkailun kehittämiseksi. Oppilaat ja opiskelijat voivat toimia yritysten apuna esimerkiksi kehityssuunnitelmien teossa ja tuottaa opinnäytetöiden avulla hyödyllistä uutta tietoa kehittämisen tueksi. Visit Tampere pystyy vastavuoroisesti tuomaan koulutuksen ja koulutus suunnittelun tueksi tietoa osaamistarpeista ja matkailualan tilanteesta sekä tarjoamaan harjoittelupaikkoja. Erityisesti TAMKin restonomi- ja Elämystalouden YAMK -koulutusten puitteissa voidaan toteuttaa myös joustavasti erilaisia opiskelijaprojekteja, joissa Visit Tampereen tai kestävän matkailun kehittämishankkeiden toimeksiannoista. Ne voivat tuoda lisää resursseja sekä kestävän

matkailun kehittämiseen kokonaisuutena että yritysten arkeen. Visit Tampere pystyy vastavuoroisesti tuomaan koulutuksen tueksi tietoa osaamistarpeista ja matkailualan tilanteesta sekä tarjoamaan harjoittelupaikkoja. Tärkeä yhdistävä tavoite on vahvistaa matkailualan houkuttelevuutta ja tuottaa matkailun ammattilaisia, joille kestävyys on luontainen osa matkailupalveluiden tuottamista, kehittämistä ja markkinointia.

Oppilaitokset ovat olennainen sidosryhmä kestävän matkailun projektirahoitusten hakemisessa ja hankkeiden toteutuksessa. Etuna tässä on, että TAMK ja yliopisto pystyvät tarjoamaan monipuolista osaamista myös matkailualan ulkopuolelta, joka on välttämätöntä etenkin ekologisesti kestävän matkailualan edistämiseen. Visit Tampere onkin toteuttanut molempien kanssa useita projekteja, mm. EU-rahoitteiset Kestävän matkailun Hub - sekä Sustainable Tourism Mobility -hankkeet. Hankerahoituksen myöntäjinä ja maakunnallisina toimijoina Pirkanmaan Liitto ja Pirkanmaan ELY-keskus ovat tärkeitä sidosryhmiä. Suomen Itämeri-instituutti verkostoineen on merkittävä yhteistyötaho alueellisten ja kansainvälisten EU-rahoitusohjelmien asiantuntijaorganisaationa.

Kestävän matkailun palveluistamme, kehittämisestä ja projekteista laajimmin eri sidosryhmille suunnattu avoin kanava on verkkosivustomme. Ajankohtaista täsmäviestintää teemme sosiaalisessa mediassa, jossa LinkedIn on tärkein väline asiantuntijaviestintään. Lisäksi teemme monipuolista mediayhteistyötä ja tiedotusta myös matkailun kestävyystyön tärkeimmistä teemoista ja askelista.

Kumppaniverkostomme tavoittamisessa ja palvelemisessa hyödynnämme yhteistä, vain kumppaneille tarkoitettua Howspace-alustaa. Tuomme sinne myös sisältöjä ja tietoa, jotka eivät ole avoimesti verkkosivuilla ja tarjoavat sitä kautta myös lisähyötyä verkostoon kuulumisesta.

Paikallisten osallisuus

Pyrimme parantamaan paikallisten osallistumista matkailun edistämiseen ja päätöksentekoon yhdessä kaupungin kanssa. Matkailu on toistaiseksi ollut ensisijaisesti positiivinen elinvoiman lisääjä Tampereelle. Negatiivisia vaikutuksia ei ole vielä merkittävästi ollut, mutta signaaleja tästä on alkanut ilmetä, etenkin suosituimmissa saunoissa alkaa olla varsin ruuhkaista sesonkiaikoina. Ennen kaikkea on tärkeää pyrkiä tunnistamaan haittoja ennalta ja varautua niihin lisäämällä palvelutarjontaa, ohjaamalla matkailijavirtoja mahdollisuuksien mukaan vähemmän ruuhkaisiin kohteisiin ja ajankohtiin sekä seuraamalla asukastyytyväisyyttä ja matkailun vaikutuksia paikallisyhteisöön. Laaja-alaisen osallistamisen toteutus Tampereen kokoisessa kaupungissa on verraten haastavaa, mutta keinoja tähän voidaan tarkastella tapaus- ja tarvekohtaisesti.

Konkreettisen osallistamisen askeleena toteutamme asukastyytyväisyyselvityksen vuonna 2025. Helsinki on toteuttanut samansisältöisen selvityksen jo aiemmin ja toteuttamassa sen samanaikaisesti myös vuonna 2025, joten tulokset ovat vertailukelpoiset Helsingin selvityksen kanssa. Asukastyytyväisyyselvityksen tulosten pohjalta määritämme tarvittavia kehitystoimenpiteitä ja arvioimme, miten ja millä aikavälillä sekä laajuudella asukastyytyväisyyden seurantaan tarvitaan ja tullaan jatkossa tekemään.

Myös yhteistyö ja vuoropuhelu kaupungin kanssa erilaisten alusta- ja vertaisvuokrauspalvelujen käytössä, toteutuksessa ja sääntelyssä on erittäin tärkeää. Konkreettisin haaste on vertaismajoituksen tarpeen ja tarjonnan kasvu Tampereella ja kaupungin nykyisten säädösten vaikutukset sen toteuttamiseen yksityisille

ihmisille. Tällä hetkellä rakennusvalvonnan mukaan huoneistoa saa vuokrata enintään kymmenen kertaa vuodessa. Useita asuntoja vuokraaville yrityksille tulkinta on eri. Tähän voi vaikuttaa myös vireillä oleva lainsäädäntö asiaan liittyen. Ensimmäisenä toimenpiteenä pyrimme käynnistämään vuoropuhelun kaupungin kanssa sopivan tasapainon löytämiseksi matkailun tarpeiden ja toisaalta tarpeellisen sääntelyn välillä.

Tärkeimpiä toimenpiteitä ja yhteistyötä

- Vastuullisuuden viestintäyhteistyö sidosryhmien kanssa – jatkuvaa työtä osana Visit Tampereen toimintaa
- Vastuullisuusvalmennusten toteutus yrityksille – jaamme tietoa myös muilla alueilla tarjolla olevista avoimista valmennuksista, webinaareista ja tilaisuuksista
- Oppilaitosyhteistyön vahvistaminen:
 - o kehitetään malli, jossa oppilaat voivat toimia yritysten resurssina kestävässä ja STF-polulla etenemisessä
 - o systemaattisempi yhteistyö hankesuunnittelussa ja toteuttamisessa
 - o tiedon tarjoaminen oppilaitosten käyttöön
 - o harjoittelijat Visit Tampereen kestävässä apuna ja sparraajina – vastavuoroinen oppiminen
- Asukastyytyväisyys selvitys – laajempi tutkimus ostopalveluna 2025, sen pohjalta tulevien vuosien toteutusmalli

7. Vierailijakokemuksen kehittäminen ja kestävä matkailua edistävä tuotekehitys

Vastuullinen vierailijakokemus alkaa jo kohteeseen tutustumis- ja matkan suunnitteluvaiheessa. Tässä Visit Tampereella on tärkeä rooli. Varsinaiseen kokemukseen vaikuttavat kaupungin infra, ympäristö, palvelut sekä yritysten tarjonta. Tampereen kaltaisessa kaupunkikohteessa merkittäviä ovat mahdollisuus kestävään saapumiseen ja liikkumiseen kohteessa, kaupunkivihreä, esteettömyys, siisteys, kulttuuri, yhdenvertaisuutta edistävä toiminta ja turvallisuus. Nämä ovat tärkeitä painopisteitä Tampereen kaupungille. Visit Tampere pyrkii yhteistyöllä ja vuoropuhelulla kaupungin eri yksiköiden kanssa tuomaan matkailualan ja matkailijoiden tarpeita sekä siihen vastaamisen hyötyjä mukaan kaupunkisuunnitteluun ja kaupungin toimintaan.

Tärkeimmässä avainasemassa vastuullisuuskokemuksen syntymisessä ovat matkailuyritykset. Tässä Visit Tampereen tärkein toimenpide on kumppaniverkoston yritysten osaamisen kasvattaminen. Sustainable Travel Finland -ohjelman valmennukset sekä STF-merkin hakupolku tarjoavat tähän erinomaisia työkaluja. Ympäristöosaamisen lisäksi painotamme yhdenvertaisuutta ja sosiaalista kestävyttä. Konkreettisina toimenpiteinä sisällytämme sosiaalisen kestävyden valmennusohjelmaamme ja tiivistämämme yhteistyötä kaupungin yhdenvertaisuuskoordinaattorin kanssa inklusiivisuuden edistämiseksi matkailussa.

Tuotekehitys etenee ensisijaisesti yritysveloitetusti. Tätä voimme tukea hankkeilla, ideakilpailuilla, kokeiluilla ja omalla palvelukehityksellä. Valmennusten avulla on myös mahdollisuus kehittää yritysten osaamista, STF-ohjelman jatkovalmennukset ovat tähän hyvä väline.

Järvi- ja luontomatkailun tiekartta ohjaa luontomatkailupalvelujen kehitystä

Visit Tampere oli mukana laatimassa [Tampereen järvi- ja luontomatkailun tiekarttaa 2022–2026](#), joka määrittää tärkeimmät kehityslinjat ja tavoitteet alueen luonnon ja vesistöjen matkailupotentiaalin optimaaliseen kestävään hyödyntämiseen. Toteutamme tiekarttaan kirjattuja toimenpiteitä osaltamme, yhteistyössä kaupungin ja Ekokumppanit Oy:n kanssa. Tampereen ja ympäröivän maakunnan luontokohteiden sekä Pirkanmaan pohjoisesta etelään yhdistävien järvien valjastaminen kestävästi matkailun vetovoimavaltiksi on tiekartan kehitystyön vihreä lanka. Keskeisiä toimenpiteitä on tarjota matkailijoille helppo ja kestävä pääsy luontoon ja kansallispuistoihin sekä edistää omalla lihasvoimalla liikkumiseen perustuvaa luontomatkailua ja pyörämatkailua Järvien Reiteillä. Luontomatkailussa ja sitä kautta tiekartassa on vahva maakunnallinen ulottuvuus, mikä tarjoaa mahdollisuuksia matkailijan viipymän pidentämiseen ja myös matkailun tulovaikutusten jakautumiseen laajemmin haja-asutusalueidenkin hyödyksi lisäten näin matkailun taloudellista ja myös sosiaalista kestävyyttä.

Pyrimme myös edistämään kestävien palveluiden tarjontaa erilaisin kokeiluina sekä kehityshankkein. Esimerkkinä tästä toimii Outdoor Express -luontosukkulabussi, jossa on huomioitu vähähiilisen liikkumisen edistämisen lisäksi esteettömyys, hyvinvointivaikutukset ja sosiaalinen kestävyys sekä positiiviset taloudelliset vaikutukset haja-asutusalueille. Kokonaisuutena järvi- ja luontomatkailun kehitys on yksi pääteema, jossa voidaan tiivistää maakunnan yhteistyötä ja kasvattaa matkailun hyvinvointi- ja talousvaikutuksia alueellisesti tasaisemmin jakautuen.

Myös asukastyytyväisyys ja asukkaiden suhtautuminen matkailijoihin vaikuttavat vierailijakokemukseen yleisesti sekä vastuullisuusnäkökulmasta. On tärkeää minimoida matkailun haittavaikutukset paikalliseen elämään ja arkeen, jolloin matkailu ei aiheuta kitkaa ja asukkaiden negatiivista suhtautumista virtailijoihin. Tavoite on jatkossa alkaa seurata asukkaiden suhtautumista matkailuun vuositasolla yhteistyössä kaupungin kanssa.

Laadullinen tutkimus matkailijakokemuksesta kehitystyön tukena

Viestinnän, tiedon välittämisen ja osaamisen lisäämisen merkitys korostuu matkailijakokemuksen parantamisessa ja turvallisuuden varmistamisessa, mutta sen rinnalle tarvitaan myös työkaluja seurantaan. Vuoden 2025 aikana on tarkoitus käynnistää jatkuva asiakaskokemuksen kehittämiseen suunnattu toimenpidekokonaisuus, joka ensimmäisessä vaiheessa sisältää niin tutkimustietoa (guest survey) kuin alustoilta (mm. Google, TripAdvisor ja Booking.com) saatavaa asiakaskokemusdataa tilannekuvan muodostamiseksi. Yritykset sitoutetaan mukaan osana digitaalisen asiakaspolun kehittämistyötä. Osaamisen kehittämiseksi jaetaan mm. vertailudataa oman toiminnan kehittämiseen ja tarjotaan tarvittavaa tietoa, käytännön vinkkejä ja opastusta sekä tarvittavia valmennuksia asiakaskokemuksen kehittämiseksi.

Turvallinen vierailu Tampereella

Turvallisuutta ei voi sivuuttaa kestäväen matkailun kehittämisessä. Turvallisuus ja turvallisuuden kokemus matkakohteessa muodostuvat monesta osatekijästä. Lähtökohtaisesti yhteiskunnan turvallisuus on Suomessa ja Tampereella kansainvälisesti vertaillen hyvällä tasolla, ja yritysten toiminnan sekä tarjonnan turvallisuutta ohjaavat ja varmentavat lainsäädännön asettamat vaatimukset. Myös rakennettu infra on turvallista, vesijohtovesi laadukasta, fyysinen turvallisuus hyvä ja varkauksia vähän, hygienia korkealla tasolla ja liikkumisessa turvallisuus huomioitu monin tavoin. Toisaalta pandemia, Euroopan kiristynyt poliittinen ilmapiiri, Venäjän aloittamat sotatoimet ja kriisin mahdollinen laajentuminen ovat heikentäneet kokemusta matkailun turvallisuudesta. Tulevaisuudessa myös ilmastonmuutoksen tuoma sääolojen arvaamattomuus, turbulenssin lisääntyminen ja muu epävarmuuden kasvu tuo oman vaikutuksensa turvallisuuteen ja sen kokemiseen. Tämäntyyppisiin kehityskulkuihin alueellisella tasolla on verraten vähän mahdollisuuksia vaikuttaa.

Matkailijan turvallisuuden tunteeseen ja kokemukseen vieraanvaraisuudesta vaikuttavat myös turismin hallitsemattomaan kasvuun liittyvät negatiiviset ilmiöt, jotka ovat maailmalla ja tietyin osin myös Suomessa jo nostaneet päätään. Jos matkailuyritykset ja alueorganisaatio sekä julkinen sektori eivät pysy nopeasti kasvavan kysynnän ja vierailijamäärien vauhdissa, voi se johtaa moniin turvallisuuteen vaikuttaviin haasteisiin. Mahdollisina esimerkkeinä toimivat paikallisten asukkaiden mielenosoitukset, toimijoiden hallitsematon käytös paineistetussa tilanteessa (ylikuormitus), osaamisen puute yleisissä turvallisuusasioissa (koulutetun työvoiman saatavuus) tai viestinnän vähäisyys matkailijoiden suuntaan. Nämä saattavat johtaa turvattomuuden tunteeseen tai pahimmillaan vaaratilanteisiin ja jopa onnettomuuksiin.

Tampereella merkittäviä turvallisuusongelmia ei ole vielä ilmennyt, mutta vastuullisuus edellyttää riskien tunnistamista ja ennakoivaa varautumista. Muualla jo tapahtuvia ilmiöitä seuraamalla ja niistä oppimalla voimme ymmärtää paremmin potentiaalisia uhkia ja pyrkiä varautumaan ja ennalta vaikuttamaan niihin. Tavoite on toteuttaa riskikartoitus Tampereen nykytilanteeseen perustuen, jonka tulosten pohjalta voidaan arvioida ja kohdentaa mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä. Visit Finland on koonnut hyvät askelmerkit matkailun turvallisuuden kehittämiseen aluetasolla. Yhteistyön vahvistaminen kaupungin kanssa tunnustetaan merkittävänä tarpeena matkailijan turvallisuuden parantamiseksi, mahdollisten turvallisuusriskien tunnistamiseksi ja niihin varautumiseksi.

Kuten muussakin kestävässä matkailussa, yritysten toiminta on ratkaisevan tärkeässä roolissa myös turvallisuuden rakentamisessa ja kokemuksen muokkaajana. Turvallisuuden varmistaminen on osa laadukasta palvelukehitystä ja -tarjontaa. Siihen kuuluu myös tasavertainen ja turvallinen asiakaskohtaaminen. Visit Tampere rooli on toimia tässä yritysten tukena ja tarjota etenkin mahdollisuuksia osaamisen kasvattamiseen, konkreettisenä toimenpiteenä STF-ohjelman turvallisuuteen keskittyvän valmennusmoduulin toteuttaminen. Valmennuksissa edistetään alueellista turvallisuustyötä sekä opastetaan yrityksiä varautumaan mahdollisiin ulkopuolisiin uhkiin. Valmennus on myös tärkeää Visit Tampereen sisäisen turvallisuusosaamisen lisäämiseksi. Tavoitteena on alueen turvallisuusverkoston kokoaminen, toimittajien sitoutuminen yhteiseen turvallisuustyöhön ja alueen turvallisuussuunnitelman laatiminen. Suunnitelmaa voidaan tarkentaa riskikartoituksen tulosten avulla.

Alueellisen turvallisuustyön edistämiseksi voimme soveltuvien osin voimme hyödyntää myös [Helsingin kaupungin laatimaa turvallisen matkailun käsikirjaa](#) ja tarjota sitä yritysten oman työn tueksi. Käsikirjassa on erinomaisia ohjeita turvallisuudesta viestimiseen ja myös hyvää mallia alueellisen turvallisuustyön

edistämiseen. Tapahtumien turvallisuuteen on tarjolla hyvä tietopaketti kaupungin [Tapahtumajärjestäjän oppaassa](#).

8. Matkailun vaikutukset luontoon, kulttuuriin ja ympäristöön

Maailman Saunapääkaupunki sekä urbaani järvi- ja luontomatkailukohde ovat Tampereen matkailumarkkinoinnin kärkiteemoja. Lähtökohtana matkailun kehittämiseksi Tampereen alueella on matkailusta luonnolle, ympäristölle ja paikalliselle kulttuurille aiheutuvien haittavaikutusten minimoiminen. Vastavuoroisesti päämääränä on matkailun tuomien hyötyjen – matkailutulo, työllisyys, verotulot ja elinvoimavaikutukset – maksimointi.

Saunapääkaupunki vastuullisuuden veturina

Saunassa elämyksenä ja palveluna yhdistyvät sosiaalinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävyys. Saunapääkaupunki-titteli velvoittaa huolehtimaan siitä, että matkailijat ja matkailun kasvu eivät heikennä paikallista autenttista saunakulttuuria ja paikallisten asukkaiden mahdollisuuksia nauttia julkisten saunojen palveluista. Tästä on ollut havaittavissa ensimmäisiä merkkejä, mikä osoittaa, että vaikka etenkin kansainvälisten matkailijoiden määrät Tampereella ovat vielä maltillisia, voivat liikaturismin rinnastuvat haitat keskittyä pistemäisesti matkailijoiden kokonaismäärästä riippumatta. Uusien saunainvestointien edistäminen, kapasiteetin ja palvelujen lisääminen, Lisäksi alueen koko saunatarjonnan monipuolinen markkinointi on merkittävä toimenpide, jolla voidaan pyrkiä tasaamaan käyttöpainetta suosituimmissa kohteissa.

Tämän rinnalla on tärkeää minimoida nykyisen ja lisääntyvän saunaliiketoiminnan ympäristölliset vaikutukset. Näistä vaikutukset vesienlaatuun ja vesiluontoon luonnollisesti suorimmin saunakokemukseen liittyvä. Yksi tapa edistää tätä on saunojen sitouttaminen mukaan STF-ohjelmaan ja sitä kautta osaamisen kasvattaminen. Se on myös matkailuliiketoiminnan ja markkinoinnin näkökulmasta väline saunapalvelujen kestävyden todentamiseen, asiakasviestintään ja kehittämiseen.

Urbaani järvi- ja luontomatkailukohde – luonnon hyvän tilan vaaliminen menestyksen edellytyksenä

Tampereen järvi- ja luontomatkailun tiekartan päämääränä on luonnon ja vesistöjen hyödyntäminen matkailuliiketoiminnan alustana parhaalla mahdollisella tavalla ja liiketoiminnan aiheuttamat haitat minimoiden. Edistämme tätä osana tiekartan jalkautusta ja pyrimme nostamaan luonto- ja retkeilykohteita, kansallispuistoja ja järvimatkailun mahdollisuuksia esiin destinaatiomarkkinoinnissa ja samalla viestimään niiden arvosta ja suojelun ja arvostamisen tärkeydestä.

Merkittävä pohja matkailun kehitystyölle on Tampereen kaupungin **luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030**, johon on koottu kaupungin toimet luontokadon ehkäisemiseksi.

Ohjelman tavoitteet ovat:

1. Kaupunkiluonto on monimuotoista ja ilmastonmuutokseen sopeutuvaa.
2. Uhanalaiset luontotyypit ja lajit on turvattu.
3. Ekologiset verkostot ovat toimivia ja kattavia.
4. Vesistöjen ja pienvesien tila on hyvä ja niiden eliöstö monimuotoista ja elinvoimaista.
5. Haitallisten vieraslajien torjunta on tehokasta ja toimivaa.
6. Asukkaat ja yhteisöt tuntevat lähiluontonsa arvot ja haluavat toimia niiden hyväksi.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet edistävät myös matkailulle tärkeää tavoitetta luonnon hyvän tilan turvaamiseen. Visit Tampereen vaikutusmahdollisuudet tässä teemassa ovat rajalliset, mutta roolimme on kutsua matkailuyrityksiä mukaan työhön ja tavoittaa sekä aktivoita viestinnällä myös matkailijat toimimaan luonnon hyväksi vierailunsa aikana. Lisäksi on tärkeää edistää puhtaiden vesien ja vesiluonnon hyvän tilan säilymistä ja sitä kautta turvata myös esimerkiksi järvistä ja luonnosta ammentava kestävä saunakokemus. Lähiluonnossa toiminnan sekä positiiviset että negatiiviset vaikutukset näkyvät suoraan ja usein nopeasti. Tämä pätee myös ennallistaviin ja korjaaviin toimenpiteisiin. Parhaimmillaan lähiympäristön tilaa parantava työ on helpoin kääntää myös konkreettiseksi asiakkaita puhuttelevaksi markkinointi- ja viestintäisällöksi.

Visit Tampereen toimesta voimme edistää seuraavia:

- Markkinoidaan kestävän luontomatkailun tarjontaa monipuolisesti – pyritään ohjaamaan käyttöpaineen jakautumista ja suosituimpiin kohteisiin kohdistuvaa rasiusta
- Lisätään tietoa ja pyritään sitouttamaan matkailijoita aktiivisiksi luonnon hyvinvointia edistäviksi toimijoiksi:
 - o Tuodaan kestävän luontomatkailun tietoa kattavammin Visit Tampereen verkkosivuille
 - o Matkailijoille suunnatun vihreä matkamuuisto -konseptin suunnittelu – vierailija voi jättää oman vihreän kädenjäljen esimerkiksi ostamalla matkamuuistoksi palan Luonnonperintösäätiön ikimetsää tai vaihtoehtoisesti lahjoittamalla luonnon monimuotoisuutta vahvistavan kaupunkivihreän lisäämiseen – kutsutaan matkailuyritykset mukaan, voidaan soveltaa myös MICE-sektorille ja Visit Tampereen vaikuttajayhteistyöhön
- Pyritään sitouttamaan matkailuyrityksiä aktiivisiksi luonnon monimuotoisuuden (lumo) ja kaupungin lumo-ohjelman edistäjiksi
 - o Lisätään tietoisuutta ja lumo-osaamista – mitä yritys voi tehdä omassa toimintaympäristössään luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi, huomioiden myös kaupunkiluonto ja kaupunkivihreän lisäämisen hyödyt
 - o Kartoitetaan mahdollisuuksia tätä tukevien uudistavien matkailupalveluiden kehittämiseen ja tarjoamiseen
- Jatkokehitetään kestävää pääsyä luontoon: Outdoor Express -palvelun kehitys ja laajentaminen, sähköautot kestävässä luontomatkailun välineenä, pyörämatkailu ja Bike & Boat -konseptin kehitys

Uudistava matkailu kestävän palvelukehityksen ja uuden liiketoiminnan mahdollisuutena

Uudistavan matkailun ideana on matkailun haittojen minimoiminen sijaan panostaa positiivisen kädenjäljen tuottamiseen, jolloin optimitilanteessa ”vierailija jättää kohteen parempaan kuntoon lähtiessään kuin se oli saapessa”. Tämä on sinänsä tärkeä tavoite ja matkailuliiketoiminnan ajatusmallin muutoksena

kannatettava. Se avaa myös uusia mahdollisuuksia matkailun palvelu- ja tuotekehitykseen, mikä voi tuoda uutta liiketoimintapotentiaalia ja vahvistaa matkailun kestäviä tulovaikutuksia. Yksittäisillä palveluilla voi olla myös aidosti kohteen tilaa parantavia vaikutuksia.

Tampereen kokoisen kaupunkikohteen näkökulmasta on kuitenkin hankalaa arvioida ja varsinkin mitata, toteutuuko arvolupaus kohteen tilan parantumisesta vierailun ansiosta. Kokonaisuuteen vaikuttavat kaikki vierailun aikana käytetyt palvelut majoituksesta liikkumiseen. Monimutkaisuutta lisää myös ekologisten ja sosioekonomisten sekä kulttuuristen kestävyysvaikutusten vertautuminen toisiinsa. Tämä on tärkeää siksi, ettei uudistavaa matkailua käytetä vastuullisuuspesun välineenä. Kallistaako esimerkiksi yksi sosiaalisia hyvinvointivaikutuksia lisäävä aktiviteetti vaa’an positiivisen puolelle ja miten se rinnastuu matkan synnyttämän hiilijalanjälkeen. Eli mikä on kokonaisvaikutus ja mitä on uudistava matkailu kaupunkikohteen näkökulmasta. Näihin kysymyksiin täytyy vastata ennen kuin konseptia voidaan hyödyntää destinaatiomarkkinoinnissa.

Ensimmäisenä toimenpiteenä Visit Tampere toteuttaa kumppaniverkoston ja alueen sidosryhmiä osallistavan selvityksen uudistavan matkailun potentiaalista Tampereella: millaista liiketoimintaa siihen liittyen täällä jo on, millaiset palvelut ovat lupaavimpia Tampereelle ja minkä tyyppiseen palvelukehitykseen kannattaisi panostaa, miten palveluita markkinoidaan, mikä on julkisen sektorin rooli, millaisia kestävyysvaikutuksia uudistavalla matkailulla on mahdollista saavuttaa ja etenkin mikä on sen liiketoimintapotentiaali. Uudistavan matkailun konsepteja voidaan soveltuvin osin suunnitella kaupungin luonnon monimuotoisuus -ohjelman tavoitteita edistäviksi. Selvityksen jälkeen voidaan toteuttaa uudistavan matkailun Visit Finland -akatemiavalmennus.

9. Vastuullisuusmarkkinointi ja viestintä matkailijoille

Tampereen matkailutarjonta kasvaa kohisten vastuullisilla vaihtoehdoilla, kuten paikallisista ja sesongin mukaisista raaka-aineista ammentavat ravintolat (runsaasti myös kasvisvaihtoehtoja). Kivijalkapuedeissa näkyy vahvasti suomalainen design, ja sitä monipuolistaa vaikuttava second hand -ilmiö. Yleisten saunojen suosio taas kertoo tasa-arvoisesta kulttuurista, jossa tittelit riisutaan ja kaikki istuvat lauteilla samanarvoisina. Sosiaalinen vastuullisuus juontaa juurensa jo Finlaysonin tehtaan aktiivivaikeisiin, kun naiset päätyivät työelämään muuta maata aktiivisemmin ja lähtivät mm. ensimmäisinä tavoittelemaan tasa-arvoista äänioikeutta.

Tampereella on edelleen eteenpäin katsova asenne, ja myös vastuullisuuteen on tartuttu innokkaalla ja innovatiivisella otteella. STF-ohjelma tukee yrityksissä tehtyä vastuullisuustyötä, ja vastuullisen liikkumisen pilotit tuotteistavat aluetta uudella tavalla. Tampereen ilmastotyö on edelläkävijätasoa, joka kiinnostaa myös kansainvälisesti. Tampereelle halutaan toivottaa tervetulleeksi kaikki asiakasryhmät, ja inklusiivisuustyöhön suhtaudutaan vakavasti – We Speak Gay -yhteisö onkin palkinnut sekä Visit Tampereen että pirkanmaalaisen Tahlo Venturesin We Speak Gay Trailblazers -palkinnolla edelläkävijyydestä inklusiivisen matkailuviestinnän kehittämisessä.

Viestittävää siis löytyy niin matkailijoille kuin sidosryhmille, ja yhteistyössä on voimaa. Vastuullisuusviestinnän tavoitteet ja päälinjat on kuitenkin hyvä kirjata myös oman työn tueksi, jotta tekemisessä säilyy punainen lanka eikä kohderyhmän näkökulma unohdu.

Tavoitteet

- Tarjota matkailijalle kiinnostavia ja helppoja tapoja tehdä kestävämpiä valintoja Tampereella
- Kertoa Tampereen vastuullisesta tarjonnasta asiakaslähtöisesti ja monesta eri näkökulmasta
- Kertoa Visit Tampereen, kaupungin ja yritysten tekemästä vastuullisuustyöstä siitä kiinnostuneille matkailijoille ja yrityskumppaneille, esim. matkanjärjestäjille
- Inspiroida yhä useampia yrityksiä ja tahoja kehittämään toimintaansa vastuullisempaan suuntaan ja myös kertomaan siitä aktiivisemmin
- Viedä viestintää ja markkinointia vastuullisempaan suuntaan esim. inklusiivisten sanavalintojen ja kuvallisen representaation kautta
- Kertoa myös kansallisen tason vastuullisen matkailun käytännöistä, kuten luonnossa liikkuminen, hanaveden juominen, kierrättäminen ja julkinen liikenne
- Välttää päälle liimausta, viherpesua ja vertailua

Vastuullisen matkailun kärkiviestit

Kuluttajamarkkinoinnissa perustamme viestintää yhdessä määriteltyihin vahvuuksiin ja arvoihin:

1. Tampere on aito ja rehellinen matkailukohde – täällä jokainen voi olla rohkeasti oma itsensä ja tulla sellaisena kuin on. Osana Tampereen kestävyttä ihmisten erilaisuuden ymmärtäminen ja arvostaminen on tärkeää.
2. Tampereella kestävyys on kiinteä osa koko kaupunkia ja sen matkailua – niin lähellä olevaa luontoa, julkista liikennettä kuin monipuolista, vastuullista palvelutarjontaa. Tampereella vastuullisten valintojen tekeminen on helppoa ja tarjonta monipuolista:
 - Puhdas ja monimuotoinen luonto- ja järvimatkailu urbaanissa miljöössä
 - Vastuulliset ostospaikat ja monipuolinen second hand -tarjonta
 - Mutkattomat, laadukasta lähiruokaa ja sesonkien parhaita paloja tarjoavat ravintolat, joihin voi huoletta tulla juuri sellaisena kuin olet
 - Liikkumisen helppous ja matkakohteiden saavutettavuus kävellen tai julkisella liikenteellä
 - Vastuullisesti toimivat tapahtumat ja tapahtumakohteet keskellä kaupunkia, julkisten liikenneyhteyksien varrella
3. Tampereen matka kestävydessä on vielä kesken – vastuullisilla valinnoilla ja toiminnalla autat meitä kohti entistä kestävämpää matkailua.
 - Tehdään yhdessä kestäväää matkailutarjontaa Tampereelle – osana Tampereen tekevää yhteisöä olet mukana rakentamassa kestävämpää matkailua Tampereelle.
4. Tampere ei halua ratsastaa Coolcation-ilmiöllä

- Emme halua markkinoinnissa ilakoida ilmastonmuutoksen vaikutuksilla ja niiden tuomalla potentiaalilla pohjoisille kohteille. Vaikka viileä ilma, puhtaat vedet jne. ovat luontaisia vahvuksiamme, niitä tuodaan esiin luomatta vastakkainasettelua ilmastonmuutoksen takia kuumenevien kohteiden kanssa.

Toimenpiteiden päälinjat

- **Digitaaliset kanavat:** Luomme vastuullisuuteen liittyviä sisältöjä säännöllisesti visittampere.fi-sivustolle ja sosiaaliseen mediaan. Tartumme vastuullisuuteen liittyviin trendeihin ja keskusteluihin tuodaksemme esiin Tampereen vastuullista tarjontaa.
- **Ansaittu media:** Kansainvälisten mediavieraiden ohjelmassa perehdytetään Tampereen vastuullisuustyöhön ja nostetaan STF-yrityksiä. PR-toimistokumppaneiden kautta tehdään erityisesti vastuullisuuteen liittyviä pitchauksia markkinakohtaisille mediakontakteille.
- **Vaikuttajat:** Vaikuttajamarkkinoinnilla päästään syventämään vastuullisuuden näkökulmaa sopivalle ja sitoutuneelle yleisölle
- **Yritysten viestintä:** Tarjoamme STF-yrityksille mutta myös muille kumppaneille ideoita, miten vahvistaa omaa vastuullisuusviestintäänsä ja hyödyntää yhteisiä kärkiviestejä. Emme tyydy siihen, että vain Visit Tampereen kanavat tuovat esiin vastuullisen matkailun teemoja, vaan odotamme viestintätekoja myös yrityksiltä, jotka ovat asiakasrajapinnassa ja joiden vastuullisuus on asiakkaan näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää.

Yritysten vastuullisuusviestinnän osaamisen vahvistaminen on osa Visit Tampereen toteuttamaa kestävyysvalmennusohjelmaa, jossa hyödynnämme STF-ohjelman jatkovalmennusmoduuleja. Yhteisten kärkiviestien ja myös STF-merkistä kuluttajalähtöisesti kertovien viestintäsisältöjen tuottaminen yritysten käyttöön on tärkeä osa alueellista viestintäyhteistyötä kumppaniverkoston ja alueen muiden matkailutoimijoiden kanssa.

EU:n [viherpesudirektiivin](#) tavoite on tarjota kuluttajille luotettavampaa tietoa tuotteiden ja palveluiden kestävydestä. Sen asettamat vaatimukset tulevat vaikuttamaan myös matkailun kestävyysviestintään. Tähän on hyvä varautua ennakoivasti ja järjestää valmennus sekä Visit Tampereen omalle henkilöstölle että alueen yrityksille direktiivin vaatimuksista sekä viestintä- ja markkinointisisältöjen muokkaamisesta niiden mukaiseksi. Tärkeää tässä on myös yhteistyö Visit Finlandin ja STF-verkoston kanssa, mahdollisimman yhdenmukaiset linjaukset ja ohjeet valtakunnallisesti ovat resurssitehokas ja vaikuttavampi malli vastata tähän haasteeseen.

10. Infrastruktuurin kestävyys ja kehittäminen

Infrastruktuurin kehitys on kaupungin, kuntien ja maakunnan sekä yritysten vastuulla. Tampereen kaupungin kokoisessa destinaatiossa matkailun alueorganisaatiolla eli DMO:lla (destination management organization) on varsin rajallisesti mahdollisuuksia vaikuttaa näihin. Pyrimme kuitenkin käymään aktiivista vuoropuhelua kaupungin kanssa, osallistumaan keskustan kehittämiseen ja suunnitteluun sekä viemään matkailun näkökulmia ja matkailijoiden tarpeita mukaan päätöksentekoon, kestävyys- ja ulottuvuudet huomioiden.

[Tampereen keskustan kehittämissuunnitelmassa](#) on kuvattu keskustan kehittämisen visio, konsepti ja tavoitteet sekä toimenpiteet aina vuoteen 2040 asti. Matkailullisesti merkittäviä lähitulevaisuuden infrahankkeita ovat muun muassa Särkänniemen elämysalue, Kannen alue ja siihen kuuluva uuden Asemakeskuksen rakentuminen sekä Tammerkosken rantojen vetovoimaa ja käveltyvyyttä entisestään parantava näköalareitti Takonraitti. Liikenneinfraan liittyen raitiotie on matkailuvetovoiman kannalta tärkein kehityskokonaisuus. Lisäksi Tampereelle on suunnitelmassa useita uusia hotellihankkeita keskustaan ja myös Hakametsän Sport Campuksen yhteyteen.

Infrahankkeilla on positiivisia talous- ja työllisyysvaikutuksia, joten ne edistävät lähtökohtaisesti taloudellista ja sosiaalista kestävyttä. Samalla ne ovat materiaali- ja päästöintensiivisiä projekteja, joten resurssitehokkuus ja hiilijalanjäljen minimointi on erittäin tärkeää. Ekologisia kestävyysvalintoja ovat esimerkiksi vanhan rakennuskannan saneeraaminen ja hyödyntäminen sekä puurakentamisen suosiminen. Innovatiivisella puurakentamisella voidaan myös toteuttaa arkkitehtonisesti kiinnostavia, luonnosta ammentavaan imagoon istuvia ja Tampereen kaupungin ilmastotavoitteita edistäviä kohteita, jotka osaltaan vahvistavat Tampereen matkailuvetovoimaa. Matkailuala voi toimia tässä edelläkävijänä, ja Visit Tampere voi aktiivisella vuoropuhelulla tuoda näitä näkökulmia mukaan infrahankkeiden valmisteluun.

Saunapääkaupunkina tavoitteemme on lisätä kaupungin saunatarjontaa ja edesauttaa uusien saunojen sijoittumista ekologinen kestävyys huomioiden. Uusille saunoille on jatkuvasti kasvava tarve asiakasmäärien lisääntyessä, joten uusien saunojen syntymisellä on vetovoiman ja taloudellisten hyötyjen lisäksi vaikutuksia myös asukastyytyväisyyteen ja sosiaaliseen kestävyteen. Keskustan matkailullisesti merkittävistä infrahankkeista mm. Viinikanlahden alueen sataman sekä soutu- ja melontakeskuksen yhteyteen on suunnitteilla sauna.

Järvi- ja luontomatkailun kehityksen pääsuunnat on määritetty Tampereen järvi- ja luontomatkailun tiekartassa. Saunat ja kestävä saunaliiketoiminnan kehitys ovat merkittävä osa myös järvimatkailua. Satamatoimisto vie eteenpäin satamien ja ranta-alueiden kehittymistä. Vesibussiliikenteen käynnistäminen on tässä matkailullisesti merkittävä lähivuosien tavoite, samoin Viikinsaaren kehittyminen. Retkeilyalueiden ja niiden infran kehitystä vie eteenpäin Ekokumppanit Oy pääosin Tampereen kaupungin rahoittamana toteuttaen retkeilyn kehittämissuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Särkänniemen elämysalueen osaksi konseptoitu [Järviluontokeskus](#) voi toteutuessaan olla kestävä järvi- ja luontomatkailun solmupiste sekä luontotiedon keskus ja siten merkittävä teeman mukainen mahdollinen infrahanke.

Pyörämatkailun merkittävin kokonaisuus on maakunnallinen matkailureitistö Järvien Reitit, joka hyödyntää olemassa olevaa tieinfraa. Pyörämatkailun kannalta tärkeimpiä infrahankkeita ovat keskustan pyöräteiden kehitys sekä Järvien Reittien opasteiden uusiminen tulevina vuosina. Ekokumppanit Oy koordinoi Järvien Reittien kehitystä yhteistyössä kuntaverkoston kanssa. Reitistöt ovat samalla välillisesti tärkeä väline kuntarajat ylittävän yhteistyön vahvistamiseen matkailussa.

Esteettömyys ja tasavertainen saavutettavuus ovat luonnollisesti tärkeä osa infrastruktuurin suunnittelua ja rakentamista. Näiden merkitystä tulee korostaa myös Visit Tampereen sidosryhmäyhteistyössä erilaisiin infrahankkeisiin liittyen, mutta käytännössä ohjaus, vaatimukset ja osaaminen tähän tulevat muilta tahoilta.

Sidosryhmäyhteistyön kautta Visit Tampere osallistuu myös maakunnalliseen ja maakuntarajat ylittävään infran kehityssuunnitteluun, esimerkkeinä Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma ja sen jalkautus sekä Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman 2025–2030 valmistelu.

11. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillitseminen

Visit Tampere on panostanut jo 2020-luvun alusta lähtien johdonmukaisesti matkailun ilmastotyöhön ja haasteiden ratkomiseen. Tammikuussa 2022 julkaistu tiekartta [Tampereen seutu – hiilineutraali matkailukohde 2030](#) asetti visiotason päämäärän ja toimintalinjat tälle työlle.

Tiekartan päämääräksi kiteytettiin:

Tampereen seutu on hiilineutraali matkailukohde vuonna 2030.

Hiilineutraalius rajautuu tässä kohteen alueella vierailun aikana käytettyihin palveluihin. Saapuminen kohteeseen rajattiin ulos, koska sen hiilijalanjälkeen vaikuttaminen on erittäin haastavaa destinaatiosta käsin. Tästä huolimatta saapumista ei kuitenkaan sivuuteta kokonaiskuvassa ja toimenpiteissä.

Päämäärää edistäviksi lupauksiksi kirjattiin:

Nostamme yhdessä Tampereen seudun kansainvälisesti kestävä matkailun edelläkävijöiden kärkeen.

Olemme jalanjälkeämme suurempi ratkaisujen rakentaja ja tarjoamme matkailijalle mahdollisuuden hiilineutraaliin vierailuun alueen toimijoiden yhteistyöllä.

Näistä olemme onnistuneet etenkin nostamaan Visit Tampereen ja Tampereen alueen profiilia ilmastohaasteiden ratkaisujen etsijänä osana kansainvälistä verkostoa. Tälle selkeän kärkitavoitteen asettaminen ja tiekartta loivat erinomaisen pohjan, jonka avulla olemme saaneet näkyvyyttä ja myös merkittävää hankerahoitusta työn jatkamiseksi. Alueellinen yhteistyö, yritysten ilmastotyön konkreettinen edistäminen sekä hiilineutraalin vierailun mahdollistaminen vaativat edelleen perusteellisempaa, systemaattista edistämistä ja tehokkaampia välineitä yritysten tueksi. Merkittävin lisäresurssi näihin vastaamiseen on Climate Neutral Destinations -hanke (1.3.2025 – 28.2.2028).

Tavoitteet suhteessa EU:n viherpesudirektiiviin

Ympäristöväitteiden käyttöä kiristävä EU:n viherpesudirektiivi tulee osaksi Suomen lainsäädäntöä siirtymäajan jälkeen syyskuuhun 2026 mennessä. Se tulee koskemaan kaikkia aloja ja kieltää yleisluontoiset ympäristöväitteet, joita ei voi todistaa, mukaan lukien hiilineutraalius. Lisäksi väitetty hiilineutraalius ei voi enää perustua päästöjen kompensointiin. Toisaalta hiilineutraaliuden saavuttaminen ilman hiilensidontaa on käytännössä mahdotonta lähes kaikilla aloilla.

Tästä ristiriidasta huolimatta ilmastoneutraaliuden tulee olla pitkän tähtäimen päämäärä matkailussa ja muillakin aloilla. Tämän kehityssuunnitelman puitteissa tulemme arvioimaan ilmastotavoitteiden määrittelyä ja sanoitusta suhteessa viherpesudirektiivin asettamiin vaatimuksiin yhteistyössä kaupungin ja

yritysten kanssa. Tässä työssä olennaista on myös hiilensidonnallisuuden osuuden, toteutuksen ja todennettavuuden selvittäminen.

Matkailuala kaupungin ilmastotyön eturintamassa

Tampereen kaupunki on mukana "100 ilmasto neutraalia ja älykästä kaupunkia" -EU-missiossa. Tämä tarkoittaa, että Tampere sitoutuu olemaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä ja toimii edelläkävijänä ilmastomuutoksen hillitsemisessä sekä kestävien ja älykkäiden ratkaisujen kehittämisessä.

Tampereen kaupungin ilmastotiekartta 2024–2029 on kaupungin ilmastotavoitteet, konkreettiset toimenpiteet, vastuutahot ja budjetin kokoava suunnitelma. Se on matkailustrategian ohella Visit Tampereen ja Tampereen kaupungin matkailun ekologisen kestävyys edistämistä ja yhteistyötä ohjaava dokumentti.

Tiekarttaan on nostettu seuraavat matkailun ilmastotavoitteet ja toimenpiteet:

Visit Tampereen oman toiminnan ilmastovaikutusten minimointi

- Visit Tampere laskee toimintansa hiilijalanjäljen vuosittain
- Visit Tampere seuraa toimintansa hiilitehokkuutta vuositasolla – ensimmäinen askel on määrittää tarkoituksenmukaiset vertailuindikaattorit
- Visit Tampere pyrkii parantamaan toimintansa hiilitehokkuutta ja kompensoimaan toimintansa päästöjä soveltuvin osin
- Pyritään kasvattamaan Visit Tampereen omaa matkailualan hiilijalanjälkilaskennan ja ilmastotyön osaamista, jakamaan hyvät käytänteet toimialan käyttöön sekä kehittämään kompensointien hyödyntämistä osana matkailun polkua kohti hiilineutraaliutta

Hiilineutraalin matkailuliiketoiminnan edistäminen

- Visit Tampere on allekirjoittanut matkailualan yhteisen Glasgow Declaration –ilmastojulistuksen, strategisena päämääränä on hiilineutraali matkailukohde 2030. Konkreettiset toimenpiteet on kirjattu vuosittain päivitettävään [Visit Tampereen Climate Action Planiin](#). Tärkeimpänä tavoitteena on yritysten ilmastotyön tukeminen ja yhteistyön lisääminen.
- Matkailuyritysten sitouttaminen Sustainable Travel Finland -ohjelmaan
- Matkailuyritysten päästölaskennan ja ilmastosuunnitelmien laatimisen tukeminen – Hiilikurilaskuria ja muita STF-ohjelman välineitä etenkin pienten toimijoiden apuna hyödyntäen
- Matkailun hiilijalanjäljen ja ilmastotyön vaikutusten mittaroinnin kehitys destinaatiotasolla
- Urban Climate Leaders -yhteistyöverkoston koordinointi yhdessä Helsingin kanssa
- Matkailijoille tarjolla olevien kompensointipalvelujen lisääminen ilmastoliiketoimintaan liittyvän yhteistyön ja kumppanuuksien kautta
- Soveltuvan EU-rahoituksen ja muiden rahoitusten hakeminen lisäresursseiksi

Tampereen kaupunki on tuottanut [selvityksen ilmastomuutokseen sopeutumisesta ja varautumisesta](#).

Selvityksessä tarkastellaan ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä ja vaikutuksia sekä arvioidaan, miten kaupunki voi varautua näihin muutoksiin. Vaikka Tampereella on tehty pitkään työtä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi, on selvityksen mukaan yhä tärkeämpää kehittää myös sopeutumista ja varautumista, jotta

kaupungin elinympäristö ja palvelut kestävät muuttuvat sää- ja ilmasto-olosuhteet. Lisäksi Tampereen kasvihuonepäästöjä seurataan tavoitteena tuottaa tarkkaa ja vertailukelpoista tietoa päästöistä. Viimeisimpänä esimerkkinä tästä toimii tuotettu [CO2-raportti](#) 2024.

Yritysten systemaattisen ilmastotyön auttamisessa Sustainable Travel Finland -ohjelma sekä Hiilikurin ja Visit Finlandin materiaalien ja valmennusten hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Se lisää pienten yritysten mahdollisuuksia osallistua sekä parantaa ilmastotyön resurssitehokkuutta ja yhdenmukaisuutta alueiden välillä.

Visit Finlandin koordinoiman valtakunnallisen Glasgow Declaration -verkoston ja sitä kautta saadun tiedon, välineiden ja vertaisiesimerkkien rinnalla kansainväliset verkostot sekä yhteistyö ovat keskeinen osa kehitystyötä ja myös Tampereen imago-markkinointia ilmastoneutraalin tulevaisuuden edelläkävijänä.

Haasteena on yritysten sitouttaminen mukaan pitkäjänteiseen työhön ja myös oikeiden tukitoimenpiteiden löytäminen. Tavoitteena on yritysten ilmastotyön edistäminen systemaattisemmaksi satunnaisten valmennusten sijaan ja liiketaloudellisten hyötyjen sekä kannustinten tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi hiilensidonnain ratkaisujen ja käyttöönnoton tehostaminen matkailualalla on ensiarvoisen tärkeää. Isossa kuvassa kyse ei ole kompensatiosta, vaan toiminnan hiilipäästöjen kumoamisesta. Tähän soveltuvia tehokkaita ja luotettavia ratkaisuja on kuitenkin toistaiseksi tarjolla varsin rajallisesti. Matkailuala voi kuitenkin omalla kysynnällään ja laadukkaita palveluita vaatimalla edistää tämän markkinan kehitystä. Visit Tampereen tavoite on toimia tässä koordinoivana tahona ja hakea vaikuttavimpia ratkaisuja yritysten käyttöön. Lisäksi matkailualan kiertotalouden kehittäminen nähdään merkittävänä kehityskohteena ja vastuullisuustoimenpiteenä. Matkailualan destinaatiotason kiertotalouden potentiaalin ja kehitysmahdollisuuksien selvityksestä sekä siihen pohjautuvasta suunnitelmasta voisi olla laajasti hyötyä matkailu- ja palvelualan toimijoille resurssitehokkuuden edistämässä.

Urban Climate Leaders -verkosto suunnannäyttäjänä

Urban Climate Leaders in Tourism -verkosto on perustettu 2024 yhdessä Business Helsingin kanssa. Päämääränä on vauhdittaa siirtymää kohti ilmastokestävää matkailua yhdessä alan johtavien toimijoiden ja kaupunkien kanssa toimien suunnannäyttäjinä koko toimialalle valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Ryhmän tavoitteet ja toiminta:

- Lisätä yritysten välistä yhteistyötä – myös kaupunkien kanssa ja toimialasektorit ylittäen
- Etsiä tehokkaampia keinoja matkailun ilmastovaikutusten mittaamiseen ja vähentämiseen sekä ilmastomuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen
- Tuottaa ja jakaa uutta tietoa ja hyviä käytänteitä koko matkailualan käyttöön
- Sitouttaa uusia toimijoita mukaan yhteistyöhön ja
- Nostaa ilmastotyön edelläkävijyyttä matkailun kilpailuvaltiksi

Merkittävä pohja ryhmän toiminnan kehittämiseen ja samalla myös Visit Tampereen ilmastotyön edistämiseen on Capful Oy:n kanssa koottu **Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastomuutoksen vaikutuksiin** -skenaariotyö ja siihen pohjanneet toimenpidesuosituksukset. Näiden avulla

ryhmä pyrkii rakentamaan ilmastokestävämpää ja tulevaisuuden haasteisiin sopeutuvaa matkailuliiketoimintaa.

Climate Neutral Destinations – resursseja ja kansainvälistä yhteistyötä

Climate Neutral Destinations on kolmivuotinen Visit Tampereen koordinoima Baltic Sea Region -Interreg-hanke. Maaliskuussa 2025 käynnistynyt projekti tuo 3,1 miljoonaa euroa matkailun päästövähennystyön ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumisen edistämiseen ja yhteistyöhön Itämeren alueella.

Partneristoon kuuluu kahdeksan kestävän matkailun edelläkävijäaluetta Itämereltä ja Pohjoismaista: Tampere, Helsinki, Tukholma, Aarhus, Stavanger, Tallinna, Kaunas sekä Pommerin alue Puolasta.

Hankkeen päätavoitteena on rakentaa työkalupakki, joka tukee yrityksiä ja kohteita ilmastoviisaan liiketoiminnan systemaattisessa kehittämisessä, mittaroinnissa ja johtamisessa. Työkalupakkiin sisältyy myös malli vähähiilisen vierailun palvelumuotoiluun destinaation tarjontaa yhteenlinkittämällä sekä sen markkinointiin luotettavasti ja matkailijoita sitouttavasti. Merkittävässä roolissa on ennakointi ja liiketoiminnan sopeuttaminen ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Lisäksi hankkeessa kootaan Helsingin johdolla mallin ilmastoviisaan matkailu-destinaation tiedolla johtamiseen sekä julkisen ja yksityisen sektorin tuloksellisen ilmastoyhteistyön koordinointiin matkailussa.

Hankkeen johtoajatus on, että ilmastohaastetta ei voida ratkaista yksittäisten kohteiden tai yritysten toimesta. Tarvitaan yhteistyötä paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sen varmistamiseksi, että matkailuala on myös tulevaisuudessa taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lähde yhteisöille. Alueellisesti hanke tuo resursseja Visit Tampereen Climate Action Planin ja Tampereen kaupungin ilmastotiekarttaan matkailun osalta kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamiseen.

12. Matkailijan kestävän liikkumisen edistäminen

Liikkuminen on olennainen osa lähes kaikkea matkailua ja matkailijan palveluketjua. Laadukas ja kestävä liikkumisen palvelukehitys parantaa matkailijan kokemusta ja Tampereen houkuttelevuutta kohteena. Tämä kehitystyö tuo välillistä yhteistä hyötyä alueen yrityksille. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteispeli on avainasemassa liikkumisen kehityksessä, sillä yksittäisen yrityksen vaikutusmahdollisuudet ovat varsin rajalliset. Tässä korostuu Visit Tampereen rooli koordinoivana tahona, kehittämistyöhön tarvittavien hankerahoitusten hakijana ja yhteistyön edistäjänä julkisen sektorin kanssa.

Tähän perustuen kestävän liikkumisen ja saavutettavuuden kehitys on nostettu Tampereen matkailustrategiaan 2025–2030 omaksi kokonaisuudekseen.

Strateginen painopiste: Helposti saavutettava

- Saavutettavuuden parantaminen sekä sujuvien, digitaalisten ja inklusiivisten ratkaisujen edistäminen – esteetön ja turvallinen kaupunki liikkua kaikille
- Kestävämpien liikkumismuotojen edistäminen, raideyhteyksien ja matkaketjujen palvelukehitys
- Kestävämpi lentoliikenne; reittivalinnat ja viipymän pidentäminen

Tavoite: Kaikille helppo, esteetön ja sujuva liikkuminen

- Saavutettavuudella lisää vetovoimaa ja parempi vierailukokemus
- Helppo saapuminen Tampereelle eri liikennemuodoilla – Suomen helpoin kaupunki saavuttaa raiteilla
- Hyvät ja sujuvat yhteydet keskustaan Tampere-Pirkkalan ja Helsinki-Vantaan lentoasemilta.

Kestävät ja vähähiiliset liikkumisen palvelut ovat matkailun ilmastotyön tärkeä osakokonaisuus. Matkailun kestävän liikkumisen kehitystyötä on viety eteenpäin ensisijaisesti Pirkanmaan Liiton EU-REACT-ohjelman rahoittamassa Sustainable Tourism Mobility -hankkeessa. Erilaisten palvelukokeilujen lisäksi hankkeessa koottiin alueellinen [Matkailun kestävän liikkumisen toimintasuunnitelma](#), johon on listattu ja priorisoitu toimenpiteitä Tampereelle saapumiseen sekä maakunnan alueella ja Tampereen keskustassa liikkumiseen liittyvien palvelujen parantamiseksi ja lisäämiseksi. Lisäksi kaupungin strateginen työ kestävän kaupunkiliikkumisen eteen auttaa palvelemaan myös matkailijoita, mistä [Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma](#) on hyvä esimerkki.

Matkailun kestävän liikkumisen kehityksessä olennaista on olemassa olevan infran ja julkisen liikenteen palveluiden hyödyntämisen optimointi. Tämä tarkoittaa etenkin asiakkaan digitaalisen palveluketjun parantamista tuomalla liikkumisen vaihtoehdot helposti löydettäviksi ja digitaalisesti ostettaviksi, myös kansainvälisten vierailijoiden tarpeet ja maksuvälineet huomioiden. Julkisen liikenteen tarjontaa täydentävät yksityisen sektorin palvelut, kuten taksit, tilausliikenne, laivaliikenne, autonvuokraus sekä pyöränvuokraus ja erilaiset mikroliikkumisen palvelut kuten yhteiskäyttöiset sähköpotkulaudat. Päämääränä on eri liikkumismuotojen mahdollisimman saumaton yhdistyminen sujuviksi matkaketjuiksi sekä fyysisen siirtymän että digipalvelujen linkittymisen avulla.

Tätä tarjontaa voidaan täydentää ja räätälöidä matkailijoille kohdennetuksi Visit Tampereen edistämänä. Ekokumppanit Oy on ollut tässä tärkeä toimija ja yhteistyötaho. Esimerkkinä tästä toimii osana pyörämatkailun kehitystä yhdessä Hopealinjojen kanssa konseptoitu [Bike & Boat](#) -lippuote, joka yhdistää pyöräilyn ja laivalla matkustamisen. Sustainable Tourism Mobility -hankkeen Tampereen yliopiston koordinoimiin palvelukokeiluihin kuuluivat lähijunayhteyksiä ja kaupunkipyöriä matkailun palveluketjuksi yhdistänyt Bike & Rail, Aviksen kanssa toteutettu sähköautonvuokrausta matkailun joustavana ja kestävänä liikkumisen ratkaisuna esiin tuonut [E-Car Adventures](#) -konsepti sekä Matkahuollon ja Metsähallituksen kanssa testattu kansallispuistojen sukkulabussipalvelu [Outdoor Express](#), jonka toteutuksesta vastaa Ekokumppanit Oy. Jälkimmäinen palkittiin Finnish Travel Galassa vuoden matkailunnovaationa 2024, ja se oli myös kuuden parhaan joukossa Global Destination Sustainability Movementin Innovation Awardseissa 2023.

Toimenpiteet ja yhteistyötahot

Matkailun kestävä liikunnan toimintasuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet ja niiden priorisointi toimivat pohjana tulevien vuosien kehitystyölle. Tärkeimpiä niistä on lisäksi nostettu Tampereen kaupungin ilmastotiekarttaan:

- Edistetään yhteistyöllä raideyhteyksien ja lähijunaliikenteen hyödyntämistä matkailijoiden saapumisessa ja liikkumisessa
- Yhteistyö Nyssen kanssa matkailijan joukkoliikenteen palvelupolun kehittämiseksi
- Sähköisen henkilöautoliikenteen ja vuokra-autojen matkailukäytön edistäminen
- Haetaan kustannustehokasta mallia matkailun liikkumisen hiilijalanjäljen mittarointiin

Sustainable Tourism Mobility -hankkeen tulosten ja liikkumisen kehitystyön ansiosta pääsimme mukaan Interreg Europe -ohjelmasta rahoitettavaan TAAS – Tourism as a Service -projektiin (1.4.2024 – 31.3.2028). Se on merkittävä lisäresurssi sidosryhmäyhteistyön vahvistamiseen strategiaan kirjattujen tavoitteiden edistämiseksi ja tärkeimpien toimenpiteiden edistämiseksi. Tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat kaupunki, Pirkanmaan Liitto, Nysse ja Tampereen Raitiotie Oy, VR, Matkahuolto, Tampereen yliopisto ja VTT sekä Ekokumppanit Oy.

13. Taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys

Taloudellinen kannattavuus ja matkailun aluetaloudellisten vaikutusten vahvistaminen

Matkailuliiketoiminnalla ja matkailun tulovirroilla on monipuolisia yhteiskunnallisesti positiivisia vaikutuksia taloudelliseen ja sosiaaliseen kestävyteen. Se tuo työpaikkoja, verotuloja ja sitä kautta laajoja hyvinvointivaikutuksia alueelle. Kasvutavoitteet kohdistuvat ulkomaille, mutta uudessa matkailustrategiassa linjattiin että myös kotimaan vahvan markkina-aseman varmistamiseen ja matkailutulon lisäämiseen panostetaan. Kotimaisten matkailijoiden osuus on tyypillisesti yli 80 %. Tällä on monia positiivisia kestävyysvaikutuksia: lyhyempi saapumisaika pienentää hiilijalanjälkeä, ja kotimaan matkailukysyntä on myös immuunimpi kansainvälisten kriisien iskiessä. Toisaalta rahankäyttö ja viipymät ovat pienempiä sekä erilaisten aktiviteettipalveluiden kysyntä tyypillisesti vähäisempää, mikä on negatiivista taloudellisen kestävyden kannalta.

Matkailijat hyödyntävät monipuolisesti erilaisia paikallisia palveluita ja mikroyritysten tarjontaa sekä kaupungin keskustassa että maaseutualueilla. Tämä vahvistaa osaltaan palveluekosysteemin diversiteettiä sekä resilienssiä ja auttaa jakamaan matkailun tulovaikutuksia. Ravintolapalvelut, saunat ja aktiviteetit ovat näistä tärkeimpiä sektoreita. Voimakkaasti kasvava rekisteröimätön majoitus monipuolistaa tarjontaa ja lisää mahdollisuuksia elinkeinonharjoittamiseen, mutta siihen liittyy myös omia lieveilmiöitä ja haasteita varsinkin sääntelemättömänä. Niitä on tärkeää ennaltaehkäistä ja ennakoida. Rekisteröity majoitus sen sijaan on Tampereella pääosin suurten toimijoiden tuottamaa. Lisäksi merkittävät käyntikohteet ovat pääosin julkisia tai taustaltaan julkisomisteisia. Kestävyden näkökulmasta suuret ketjut ovat kuitenkin lähtökohtaisesti kysynnän vaihteluja paremmin kestäviä, ja julkiset toimijat taas tuottavat monia positiivisia sosioekonomisia ja kulttuurisia vaikutuksia.

Tapahtumat ovat merkittävä osa Tampereen matkailua, ja niiden positiivisten taloudellisten kestävyysvaikutusten sekä ekologisen kestävyuden vahvistaminen ja haittojen minimointi on tärkeää. Tampereen kaupungin tapahtumapalvelut vastaa tapahtumatoiminnan kehittämisestä, ja heidän tarjoama opas auttaa sekä kannustaa kestävien tapahtumien järjestämisessä vastuullisuuden eri osa-alueet huomioiden. Visit Tampere toimii yhteistyötahona kaupungin tapahtumapalveluille.

Matkailuyhteistyön vahvistaminen entisestään yli kuntarajojen, vetovoiman ja elämystarjonnan lisääminen yhdessä ja sitä kautta matkailun tulo- ja työllisyysvaikutusten kasvattaminen ja tasaisempi alueellinen jakautuminen on tärkeä taloudellinen ja sosiaalinen kestävyystavoite. Luonto- ja pyörämatkailu ovat luontevia kehitysteemoja, mutta myös maaseutumatkailun ja kaupunkiloman yhdistämisessä voi olla vielä paljon valjastamatonta potentiaalia, samoin järvissä maakuntaa yhdistävänä historiallisena väylänä. Puuhöyryksi muutettu Tarjanne ja Runoilijantie on yksi varsin vajaan tuotteistettu kestävä matkailun palvelu, jossa yhdistyvät historia, kulttuuri, ekologinen kestävyys ja myös hyvinvointi, mutta vielä tarvitaan siihen yhdistettyä majoitusta ja myös liikkumisen palveluita.

Sesonkiluontoisuus on luonnollisesti merkittävä taloudellinen ja sitä kautta myös sosiaalisen kestävyuden haaste. Ilmastomuutoksen sääolojen epävarmuutta ja vaihtelua lisäävien vaikutusten johdosta tämän haasteen ratkominen ei muutu tulevina vuosina ainakaan helpommaksi.

Paikallisten viihtymisen huomioiminen ja asukastyytyväisyyden ylläpito on tärkeä sosiaalisen kestävyuden päämäärä, joka samalla luo pohjaa myös taloudelliselle kestävyydelle vahvistaen matkailumyönteistä toimintaympäristöä ja edistäen matkailijoiden viihtymistä. Tämä ei vielä ole Tampereella merkittävä huolenaihe, mutta tähän on erittäin tärkeää varautua ja panostaa ennakoivasti.

Tampereen matkailustrategian 2030 painopisteisiin ja tavoitteisiin on nostettu kaupallisuuden mahdollistaminen, tunnettuuden ja houkuttelevuuden lisääminen, ympärivuotisuuden edistäminen sekä nämä yhdistäen matkailutulon kasvattaminen kohti miljardia. Nämä kaikki pyritään tekemään ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi, ja niillä on kokonaisuutena taloudellista kestävyyttä merkittävästi vahvistava vaikutus. Visit Tampereen palvelusopimus kaupungin kanssa määrittää tarkemmat vuotuiset askeleet ja toimenpiteet näiden edistämiseen, joten niitä ei ole tarpeen sisällyttää tähän suunnitelmaan.

Yhdenvertainen matkailukohde

Yhdenvertaisuuden edistäminen ja sitä kautta paremman vierailukokemuksen varmistaminen kaikille korostuu Tampereen matkailustrategian eri painopisteissä:

- Digitaalinen saavutettavuus ja inklusiivisuus kaikille asiakasryhmille
- Saavutettavuuden parantaminen sekä sujuvien, digitaalisten ja inklusiivisten ratkaisujen edistäminen – esteetön ja turvallinen kaupunki liikkua kaikille

Edistämisen pohjana toimii Tampereen kaupungin [tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#) (2023). Suunnitelmassa on tunnistettu kehittämiskohteita ja määritelty yli 50 toimenpidettä, joilla kaupunki pyrkii ratkaisemaan epäkohtia. Työssä avainroolissa on kaupungin yhdenvertaisuuskoordinaattori. Yhteistyön lisääminen koordinaattorin kanssa on tärkeä askel matkailun yhdenvertaisuustyössä sekä esteettömyyden ja turvallisuuden edistämässä.

Visit Tampereen tärkeimmät välineet edistää näitä teemoja konkreettisesti ovat sidosryhmäviestintä, tiedon jakaminen ja teemaan keskittyvät valmennukset yrityksille. Teema on tärkeä osa Visit Tampereen vastuullisuusviestintää matkailijoille. Panostamme myös inklusiiviseen matkailuviestintään ja esimerkiksi sateenkaarimatkailijoille kohdennetun sisällön tuottamiseen. Aktiiviset kumppaniyrityksemme panostavat inklusiivisuuteen omassa asiakasviestinnässään ja markkinoinnissaan. Visit Tampere ja n. 10 yritystä Pirkanmaalta kuuluvat We Speak Gay -verkostoon ja hyödyntävät sitä omassa toiminnassaan. Visit Tampereen on tärkeää toimia suunnannäyttäjänä myös digitaalisessa saavutettavuudessa huolehtimalla omien kanavien ja markkinoinnin esteettömyydestä kaikille kohderyhmille.

Toimenpiteitä ja yhteistyötahoja

- Matkailumarkkinointi, digitaalisuuden, myynnin ja liiketoiminnan kehityksen tukeminen sekä ympärivuotisuuden edistäminen matkailustrategian mukaisesti ovat kaikki taloudellista kestävyyttä tukevia toimenpiteitä
- Urban Climate Leaders -verkoston kanssa laaditun skenaariotyön toimenpiteiden edistäminen – matkailun varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sekä pitkän tähtäimen taloudellisen kestävyuden edistäminen
- Järjestetään alueen matkailuyrityksille tiedotustilaisuuksia ja valmennusta eri rahoitusmahdollisuuksista – yhteistyössä Business Tampereen, Pirkanmaan Liiton ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa
- Yhteistyön ja vuoropuhelun lisääminen kaupungin yhdenvertaisuuskoordinaattorin kanssa
- Yhdenvertaisen matkailun osaamisen kehittäminen valmennuksilla: inklusiivisuus ja saavutettavuus, yhteistyö yhdenvertaisuuskoordinaattorin kanssa
- Kumppaniyritysten sparraaminen ja kouluttaminen inklusiivisessä viestinnässä ja palvelukehittämisessä yhteistyössä We Speak Gayn sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa.

14. Kulttuurisen kestävyden turvaaminen

Kulttuurisesti kestävässä matkailussa olennaisia tavoitteita ja periaatteita ovat paikallisen kulttuuriperinnön suojeleminen ja vaaliminen, elinvoimaisuuteen vaikuttaminen sekä paikallisen kulttuurin kunnioittaminen ja aitous kulttuurin hyödyntämisessä. Matkailuelinkeino ei saa aiheuttaa toimillaan kulttuuriperinnön häviämistä.

Tampereella matkailun kulttuuriperintöä uhkaavat vaikutukset ovat toistaiseksi korkeintaan pistemäisiä. Pääosin matkailun vaikutukset ovat sosioekonomisia ja siltä osin positiivisia. Saunoissa on ollut havaittavissa ruuhkautumista suosituimpina aikoina, johon vaikuttaa saunomisen suosion kasvu ylipäänsä mutta matkailukin on varmasti tuonut tähän osansa. Tämä on uhka perinteiseen saunakulttuuriin kuuluvalle kiireettömyydelle ja rauhoittumiselle. Saunakulttuuriin sinänsä kuuluu kaikenlaisten ihmisten tasa-arvoinen kohtaaminen lauteilla, mutta se on myös paikallisten kohtaamisen paikka. Tältä osin matkailijamäärien kasvu voi muuttaa myös saunomisen kulttuuria, ja vaikutus voi olla osin myös negatiivinen. Tämä on ensimmäinen ja tärkein asia, johon kulttuurisesti kestävä matkailua kehitettäessä

tulee keskittyä. Huomioimme tämän asukastyytyväisyystutkimuksissa ja sen pohjalta arvioitavissa jatkotoimenpiteissä.

15. Tarvittavat rahalliset ja henkilöresurssit

Visit Tampereen koordinointi- kehitys- ja viestintätöön resurssit tulevat pääosin kaupungin kanssa solmittavasta vuotuisesta palvelusopimuksesta. Siihen sisältyvät

- Visit Tampereen henkilöresurssit
- Yritysverkoston valmennuksiin ja kehitystoimenpiteisiin vuotuinen ostopalvelubudjetti
- Vastuullisuusviestintä ja markkinointi osana markkinointitiimin vuosibudjettia, määritellään vuosittain palvelusopimuksen yhteydessä
- Mittaroinnin ja tiedolla johtamisen resurssit ja työkalut – kestävyiden osalta kehitetään matkailustrategian mukaisesti. Kaupungin sitouttaminen ja yhteistyömallin löytäminen on tärkeää, myös budjetointi ja kustannusten jako yhteisissä teemoissa tapahtumien ja elämystalouden kanssa
 - o Yleinen matkailun mittarointi: Visitory ja Visit Tampereen oma PowerBI-dashboards
 - o STF Hub ja avoin dashboard: tärkeä kanava ja resurssi yritysverkoston tilanteen ja kestävyystyön laajentumisen seurantaan. STF merkin saaneiden yritysten ja polulle liittyneiden yritysten seuranta sekä hiilijalanjäljen mittaroinnin kehitys.
 - o Matkailijamittari – valtakunnalliseen vertailuun, myös hiilijalanjälki ja saapuminen
 - o GDS-indeksin vuosiraportointi on kattava kokonaisuus kestävyiden eri osa-alueista. Se on väline kansainväliseen vertailuun Tampereen kaupungin, matkailualan ja tapahtumien kestävyystyöstä suhteessa muihin kaupunkidestinaatioihin. Se on myös yhteistyön tiivistämisen väline kaupungin strategiayksikön, tapahtumapalveluiden ja Visit Tampereen välillä.
- Hankerahoituksilla haetaan lisäresursseja laajempiin kehityskokonaisuuksiin. Teemoina toimivat Smart Destination, kestävä liikkuminen, ilmastotyö sekä kestävä liiketoiminta- ja palvelukehitys.
- TAAS – Tourism as a Service - ja Climate Neutral Destinations -projektit ovat merkittävimmät varmistuneet, tämän suunnitelman ajanjaksolle osuvat ja tarpeisiin vastaavat hankerahoitukset

Pääasiallinen henkilöresurssi kestävä matkailun kehitykseen ja tämän suunnitelman jalkauttamiseen on kestävä matkailun kehittämispäällikön työaika. Tukena toimii kumppanuusverkoston ja sidosryhmäviestinnän asiakkuusvastaavan osa-aikainen työpanos yritysten sitouttamiseen ja valmennusten suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi Visit Tampereen kehitystiimi ja muut tiimit osallistuvat työhön soveltuvin osin. Matkailijoille suunnatussa vastuullisuusviestinnässä ja markkinoinnissa markkinointitiimin panos on avainroolissa. Kestävyttä korostetaan myös vaikuttaja- ja mediayhteistyössä.

Yritysten vastuullisuustyön rahoituksen edistämiseksi voimme järjestää alueen matkailuyrityksille kohdennettua tietotusta ja koulutusta rahoitusmahdollisuuksista yhteistyössä Business Tampereen, Pirkanmaan Liiton ja Pirkanmaan ELY-keskuksen sekä Business Finlandin kanssa.

16. Mittarit ja indikaattorit

Matkailustrategiassa 2025–2030 kestävyiden KPI:ksi määritettiin Tampereen sijoitus kaupunkidestinaatioiden kestävyttä vertaavassa GDS-indeksissä sekä kokonaisindeksin paraneminen. Tampereen kokonaispisteet vuonna 2024 olivat 76.96 ja sijoitus 23. kaikkien kaupunkien kesken.

Indeksi edellyttää vuotuista 77 kriteerin edistymisen ja toteutumisen raportointia ja todentamista, jotka GDS Movementin asiantuntijat käyvät läpi ja pisteyttävät. Kriteerit perustuvat YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin sekä [GSTC:n destinaatiokriteereihin](#).

Mittari	Tavoite	Lähtötilanne	Numeerinen tavoite 2030	Tietolähde/ seurannan väline
Ekologinen:				
STF-merkin saaneiden yritysten ja organisaatioiden määrä (kpl)	Kasvattaa STF-merkin saaneiden toimijoiden määrää	28	60	STF-ohjelma
Hiilijalanjälkeä laskevien yritysten ja organisaatioiden osuus STF-yrityksistä (%)	Prosenttisuuden kasvattaminen	50 %	100 %	STF-ohjelma
Kansainvälisen matkailun hiilijalanjälki (tCO ₂ eq)	Hiilijalanjäljen/matka pienentyminen	78 000 t	Määritetään Clinedest-hankkeen avulla	Matkailijamittari
Kansainvälisen matkailun hiilitehokkuus: rahankäyttö/hiilijalanjälki (€/tCO ₂ eq)	Hiilitehokkuuden parantuminen	1900 €/t	Määritetään Clinedest-hankkeen avulla	Matkailijamittari
Valitse vastuullisemmin - työkalua käyttävien yritysten määrä	Määrän kasvu	58	120	Visit Tampereen oma järjestelmä
Kotimaan matkailijoiden käyttämien liikkumistapojen jakauma (%) Tampereelle saapumiseen	Raideliikenteen osuus Tampereelle saapuvista kotimaan matkailijoista	Erillinen aineistoselvitys	Määritetään lähtötason perusteella	stat.fi
Mittari	Tavoite	Lähtötilanne	Numeerinen tavoite 2030	Tietolähde/ seurannan väline
Taloudellinen kestävyys				
Välitön matkailutulo	Välittömän matkailutulon kasvu	504 miljoonaa	1 miljardi	Matkailun tulo- ja työllisyystutkimus (Visitory)

Matkailijoiden keskimääräinen viipymä Tampereen kaikissa majoitusliikkeissä	Viipymän kasvu	1,6 vrk	Määritetään myöhemmin	stat.fi
Saapuneiden kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden kuukausivaihtelu	Kuukausivaihtelun tasoittuminen – ympärivuotisuus	Lähtötilanne määritetään	Määritetään myöhemmin	stat.fi
Mittari	Tavoite	Lähtötilanne	Numeerinen tavoite 2030	Tietolähde/ seurannan väline
Sosiaalinen kestävyys				
Asukastyytyväisyys: Matkailun vaikutus asukkaiden elämänlaatuun	Asukastyytyväisyyden lähtötason selvitys	Selvitys kevään 2025 aikana	Määritetään lähtötason 2025 perusteella	Erikseen toteutettava kyselytutkimus
Matkailijoiden tyytyväisyys	Matkailijatytyväisyyden paraneminen	Selvitys vuoden 2025 aikana	Määritetään lähtötason 2025 perusteella	Guest Survey
Välitön matkailutyöllisyys (htv)	Matkailualalle välittömästi työllistyvien määrän kasvu	2030	3000	Matkailun tulo- ja työllisyystutkimus (Visitory)
Esteettömiä palveluita tarjoavien yritysten määrä	Esteettömiä palveluita tarjoavien yritysten määrän kasvu	201	200	DataHub
Matkailijoiden tyytyväisyys esteettömyyteen	Matkailijoiden tyytyväisyyden paraneminen	4,2/5	4,5	Guest Survey
We Speak Gay -yhteisöön kuuluvien yritysten määrä	We Speak Gay -yhteisöön kuuluvien yritysten määrän kasvu	13	50	WeSpeakGay-verkkosivut
Tampere on matkailijoiden mielestä suvaitsevainen kaupunki.	Matkailijoiden tyytyväisyyden säilyttäminen.	4,4/5	4,5	Guest Survey
Tampere on matkailijoiden mielestä turvallinen matkailukohde.	Matkailijoiden turvallisuuden tunteen tason säilyttäminen.	4,6/5	4,5	Guest Survey
Tampereella voi matkailijoiden mielestä tehdä vastuullisia valintoja.	Matkailijoiden tyytyväisyyden parantuminen vastuullisten valintojen tekemiseen.	4,2/5	4,5	Guest Survey

Mittaroinnin kehittäminen

Mittaroinnin kehittäminen ja tiedon systemaattisen hyödyntämisen tehostaminen on tärkeä osa matkailun strategista kehitystyötä Tampereella. Edellä määriteltyihin mittareihin on etenkin kustannustehokkaita, automatisoituja ja kattavasti tietoa tuottavia datalähteitä rajallisesti. Tehokkaimpia tapoja kestävyden seurantaan on hyödyntää STF Hubia ja keskittyä STF-merkin saaneiden yritysten määrän seurantaan ja lisäämiseen sekä STF-indikaattoritiedon hyödyntämiseen. Merkittävä kehitystavoite on matkailun hiilijalanjäljen ja hiilitehokkuuden seurannan kehittäminen. Dataa tähän saadaan toistaiseksi rajallisesti destinaatiotason kokonaiskuvan muodostamista varten. Hiilijalanjäljen raportoiminen osana STF-indikaattoreita voi tulevaisuudessa parantaa asiaa. Hiilijalanjälkidataa olisi tärkeä saada kattavasti yrityksiltä, anonyymisti mutta toimialoittain jaoteltuna. Esimerkkinä rekisteröity majoitus, kattavaa majoitusyritysten hiilijalanjälkidataa voisi verrata yöpymisten määriin, jolloin muodostuu kuva hiilitehokkuuden kehityksestä. Samaa mallia voisi soveltaa myös muille sektoreille. Destinaation matkailun hiilijalanjälki on monimutkainen kokonaisuus, jota kannattaa tarkastella osakokonaisuuksittain. Tämä helpottaa myös kehitystarpeiden tunnistamista ja ymmärtämistä.

Lisäksi kokonaisuuteen tulee yhdistää liikkumisen hiilijalanjälki ja verrata sitä esimerkiksi viipymään ja matkailutuloon. Tämä tarkastelu kannattaa myös jakaa kotimaisiin ja kansainvälisiin matkailijoihin:

- Kansainvälisten matkailijoiden liikkumisen hiilijalanjälki, lähtömaittain jos mahdollinen ja matkailijamäärät/lähtömaa.
- Kotimaasta Tampereelle saapuvien matkailijoiden kulkutapaosuudet – vuosittain ja niille hiilijalanjälki.
- Nämä yhdistettynä kohteessa käytettyjen palveluiden hiilijalanjälkeen saadaan laskettua matkailun hiili-intensiteetin kehitys Tampereella – hiilijalanjälki/matkailutulo/viipymä.

Lisäksi sosiaalisen kestävyden mittarointia on tärkeää kehittää, laadullinen mittarointi tärkeintä ja kehitystarpeiden tunnistaminen kootun tiedon pohjalta. Selvitetään mahdollisuutta alueen korkeakoulujen kanssa monipuolistaa vierailijakokemuksen mittarointia (vrt. matkailija- ja asukastyytyväisyys) ja huomioida tässä palvelupolun eri vaiheet ja palveluketjun eri kontaktipisteet. Tämä tukisi kestävä matkailun kehitystä ja laajemmin matkailun alueellista tietopohjaista kehitystä.

Vuoden 2026 päivityksessä mittarointia kehitettiin kattamaan laajemmin sosiaalisen kestävyden eri osa-alueet.

17. Suunnitelmatyö ja tekijät

Kestävä matkailun alueellinen kehittämissuunnitelma laadittiin syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana Visit Tampereen henkilöstön toimesta rinnakkain Visit Tampereen matkailustrategian uudistamisen kanssa, määritellen konkreettisemmin kehityspolkuja ja toimenpiteitä strategian kestävyydelle asettamien tavoitteiden edistämiseksi. Työssä hyödynnettiin Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelman materiaaleja ja itsearviointin tuloksia. Tavoitteena oli, että se vastaa STF-ohjelman suunnitelmalle ja kehitystoimenpiteille asettamiin edellytyksiin. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa sopeuttaen sitä mahdollisiin toimintaympäristön muutoksiin.

Suunnitelman koostamisesta päävastuussa oli Matti Pollari. Kirjoitustyöhön ja sisällön sekä mittarien hiomiseen osallistuivat lisäksi Anna Krista Sorvoja, Heli Jokela, Turo Leppänen sekä Silja Penttilä ja Matleena Knuutila. Visit Tampereen kumppaniverkostolle sekä muille suunnitelman jalkauttamisen kannalta tärkeimmille sidosryhmille tarjottiin mahdollisuus suunnitelman kommentointiin. Olennaisinta on osallistaa ja sitouttaa nämä toimijat yhteistyöhön suunnitelman toteutuksessa. Suunnitelmaa täydentää toimenpidetaulukko, jota päivitetään vuosittain toteutuksen edetessä.

